

Podsumowanie
Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko
dla Programu Współpracy Transgranicznej
Polska - Białoruś - Ukraina 2014-2020

2015

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	3
3. INFORMACJA, W JAKI SPOSÓB ZOSTAŁY WZIĘTE POD UWAGĘ I W JAKIM ZAKRESIE ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W PROGRAMIE	4
1) Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	4
2) Opinie właściwych organów	6
3) Zgłoszone uwagi i wnioski.....	11
4) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone.....	41
5) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu zapisane w Programie	42

1. WSTĘP

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2014-2020 została przeprowadzona zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa), która transponuje do polskiego prawodawstwa dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na podstawie artykułu 55 wyżej wymienionej ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu... i zawiera: „uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) *ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;*
- 2) *opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58;*
- 3) *zgłoszone uwagi i wnioski;*
- 4) *wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;*
- 5) *propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.”*

2. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Alternatywy dla sformułowania opisu Programu nie były brane pod uwagę w Prognozie. Projekt Programu został sformułowany przez trzy suwerenne strony i zawiera koncepcję rozwoju przygranicznego obszaru trzech państw zgodną z zasadniczymi wyzwaniem zrównoważonego rozwoju. Ustalone priorytety pozwalają prognozować podniesienie atrakcyjności turystycznej i kulturowej obszaru przy zmniejszonej presji na środowisko. W Prognozie zawarto rekomendacje odnoszące się do realizacji Programu, a szczególnie wyboru projektów. Trzeba przy tym podkreślić, że zdefiniowane cztery cele tematyczne (CT) nie są bezpośrednio związane z ochroną środowiska, a wielkość środków na realizację Programu pozwala na ograniczone działania w zakresie promocji lokalnej kultury i tradycji, zachowanie dziedzictwa naturalnego między innymi poprzez poprawę infrastruktury transportu. Priorytety w obszarze bezpieczeństwa i ochrony zdrowia publicznego służyć będą poprawie jakości życia mieszkańców.

Te i inne działania, chociaż nie realizują bezpośrednio celów środowiskowych, stanowią wsparcie dla działań prośrodowiskowych realizowanych ze środków krajowych. Bez realizacji Programu rozwiązywanie problemów środowiskowych w przygranicznym obszarze trzech państwa

byłoby wolniejsze. Nie ma jednak możliwości oceny, czy alternatywny wariant miałby korzystniejsze skutki dla środowiska.

3. INFORMACJA, W JAKI SPOSÓB ZOSTAŁY WZIĘTE POD UWAGĘ I W JAKIM ZAKRESIE ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W PROGRAMIE

1) USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza Programu PBU wykonywana była na etapie kończących się negocjacji stron nad tym Programem. W szczególności zapadały ostatnie decyzje w kwestii rekomendowanych działań inwestycyjnych we wszystkich krajach. Prognoza ocenia przyjęty zakres i wspiera charakter przedsięwzięć określając je jako stosunkowo nieznacznie oddziaływujące na środowisko. Zapisy Prognozy wyraźnie rekomendują potrzebę ograniczenia wprowadzania większych inwestycji, także infrastrukturalnych na obszary, które charakteryzują się ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczymi (oznacza to, że elementy środowiska na tych obszarach wyróżniają się walorami lub cechami powyżej średniej i korzystnym jest niepodejmowanie na nich inwestycji ingerujących silnie w środowisko). Program PBU tym samym należy do nie spornych ze względów ekologicznych. Przygotowanie Prognozy wzmocniło ten aspekt, co potwierdziła także dyskusja podczas konsultacji.

Stosowane w krajach współpracy narzędzia zarządzania środowiskiem są w stanie zapobiec szczególnym zagrożeniom, które mogą się pojawić, zwłaszcza podczas realizacji przedsięwzięć drogowych. Jedyna inwestycja związana z ochroną zasobów wodnych planowana do realizacji w ramach Programu została w Prognozie zdecydowanie wsparta. Jeśli w Programie, w konkursach na regularne projekty zostaną zgłoszone projekty z zakresu ochrony wód to z Prognozy wynika, że ich realizacja również będzie miała korzystny wpływ na środowisko.

Prognoza eksponuje pośrednie pozytywne skutki środowiskowe wdrożenia Programu. Powinny one sprzyjać szeroko rozumianemu bezpieczeństwu ekologicznemu, a w szczególności zapobieganiu procesom i zjawiskom związanym z nielegalnym przekraczaniem granic przez ludzi i towary, a także zwierzęta (np. chronione i rzadkie). Podkreślono znaczenie postępu w zakresie informacji i komunikacji w strefach przygranicznych, co powinno przynieść podwyższenie standardów bezpieczeństwa w obliczu zagrożeń nadzwyczajnych (katastrof przyrodniczych, ekologicznych, epidemiologicznych).

Prognoza znajduje w Programie wątki pozwalające na wspieranie zasad zrównoważonego rozwoju. Proponuje dziedziny aktywności materialnej i pozamaterialnej służącej wzrostowi świadomości ekologicznej oraz postępowi w dziedzinie racjonalnego korzystania z bogactwa zasobów przyrodniczych obszaru PBU. Powinno być to wykorzystane przy wyborze wniosków z puli mniejszych, w tym miękkich przedsięwzięć.

W Prognozie przedstawiono informacje o zawartości Programu, uwarunkowaniach ochrony środowiska wynikających z przepisów prawa, a także dokonano analizy aktualnego stanu środowiska określając najważniejsze wyzwania ochrony środowiska w Polsce, w Białorusi i na Ukrainie. Przeprowadzono analizę teleologiczną, wzmacniając cele zapisane w Programie zestawem celów wynikających ze strategii regionalnych, w tym ukierunkowanych ekologicznie. Odnotowano zgodność Programu z celami i kierunkami podstawowych dokumentów strategicznych krajów PBU.

Z generalnych wyzwań ochrony środowiska wyeksponowano te, które dotyczą potrzeby utrzymania na wysokim poziomie różnorodności ekologicznej. Dotyczy to przede wszystkim ochrony i przywrócenia właściwego stanu gatunków i siedlisk, utrzymania łączności ekologicznej (system korytarzy ekologicznych) oraz przywrócenia właściwej jakości wód i powietrza. Wskazano, że odstąpienie od realizacji Programu oznaczać będzie osłabienie realizacji celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. Brak realizacji Programu przyczyni się do utrwalenia występowania negatywnych trendów w środowisku.

Dzięki przeprowadzonej analizie trendów środowiskowych uznano, że realizacja Programu wspiera pozytywne tendencje zmian w stanie środowiska regionu PBU, choć znaczenie Programu, jako ograniczonego finansowo i materialnie nie jest decydujące.

Stwierdzono, że zaplanowane przedsięwzięcia dotyczące drogownictwa, poprzez podwyższenie efektywności sieci drogowej pogranicza, są korzystne także ze względów środowiskowych, gdyż poprawią dostępność terenu i zmniejszą wydatki transportowe. Ze względu na skalę środków finansowych oraz dużo szersze cele niż tylko ochrona środowiska nie należy spodziewać się, że Program rozwiąże liczne problemy ochrony środowiska w regionie. Należy go traktować jako działanie w dobrym kierunku.

Należy podkreślić, że Prognoza ma charakter ogólny, natomiast pełna ocena wpływu na środowisko będzie składała się z jednostkowych procedur uzgadniania większych przedsięwzięć zgodnie z zasadami procedur OOS w poszczególnych krajach.

W Prognozie wskazano przykłady działań minimalizujących wpływ na środowisko oraz zasady monitorowania skutków realizacji Programu, jak też rekomendacje co do metod ewaluacyjnych.

W rezultacie ustaleń związanych z przygotowaniem Prognozy założono, że przedkładane przedsięwzięcia, jeśli okażą się nadmiernie oddziaływujące na środowisko, mogą być wycofane z Programu.

Prognoza była wraz z Programem przedmiotem konsultacji, co spowodowało wyraźny wzrost zainteresowanie dyskutującymi zagadnieniami środowiskowymi. Ilustruje to stosowny raport.

2) OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Opinia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak DOOŚ-sooś.410.17.2015.EP z dnia 29 września 2015 r.

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przekazało w dniu 18 sierpnia 2015 r. do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska projekt „Programu Współpracy Transgranicznej Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina na lata 2014-2020” (dalej: Program) do zaopiniowania w trybie art. 54 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt Programu jest kontynuacją współpracy trzech wymienionych krajów w m.in. ramach Programu Sąsiedztwa INTERREG. Celem Programu jest wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych, związanych między innymi z rozwojem usług transportowych i infrastruktury technicznej. W ramach Programu będą realizowane projekty, wybierane wspólnie z list przygotowanych przez poszczególne kraje, zarówno projekty inwestycyjne jak i „miękkie”.

Dnia 29 września 2015 roku Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (GDOŚ) skierował do Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pismo, zawierające opinię na temat projektu Programu oraz Prognozy, skupiając się na wybranych wątkach obu dokumentów. Jest to najobszerniejsza opinia instytucjonalna dotycząca zarówno Programu, jak i prognozy. Poniżej odniesiono się do wszystkich zawartych w niej uwag wskazując dokonane w Prognozie korekty lub wyjaśniając przypadki, gdy wprowadzone zmiany są mniejszego zasięgu niż GDOŚ postulował.

Wyjaśnienia i uzupełnienia wypada poprzedzić istotnymi konstatacjami:

- Powierzchnia obszaru objętego Programem PBU 2014-2020 w trzech krajach wynosi 316,3 tys. km² (tyle co cała powierzchnia Polski), w tym obszar części polskiej wynosi 75,2 tys. km² (23% obszaru objętego Programem), obszar części białoruskiej wynosi 138,5 tys. km², zaś obszar części ukraińskiej wynosi 102,5 tys. km²;
- W trzech krajach objętych Programem obowiązują różne porządki prawne związane z ochroną środowiska, w tym ochroną przyrody. Zarówno Prognoza jak i proces konsultacji społecznych uwzględniały tę specyfikę dążąc do unifikacji podejścia, co powodowało, że nie zawsze były stosowane polskie rozwiązania prawne z zakresu ocen oddziaływania na środowisko;
- Zasięg przestrzenny objęty opracowaniem oraz charakter Programu, wyrażony między innymi celami strategicznymi i celami tematycznymi nie koncentrowały się na dużych przedsięwzięciach inwestycyjnych. Lista przedsięwzięć infrastrukturalnych stanowiąca załącznik do Programu obejmuje głównie działania modernizacyjne dróg o lokalnym charakterze. Spośród 18 projektów (głównych i rezerwowych) wnioskowanych w ramach Listy dużych projektów infrastrukturalnych (DPI) w latach 2014-2014 na terenach przygranicznych Polski, Białorusi i Ukrainy połowę (9) stanowią działania inwestycyjne związane z modernizacją istniejących dróg, na kilkukilometrowych odcinkach, przy czym tylko w jednym przypadku następuje niewielka zmiana

niwelety drogi i prostowanie łuków. Na przejściu granicznym w Siemianówce zaplanowano rozbudowę infrastruktury kolejowej, a na przejściu Bobrowniki - Berestovitsa budowę dodatkowego mostu na rzece Świsłocz. Pozostałe 7 proponowanych projektów służy poprawie obsługi ruchu granicznego, funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Szackiego Parku Narodowego (Wołyń) oraz promocji dziedzictwa kulturowego w Żółkwi (obwód lwowski). Lista ta może być a priori uznana za bardzo „łagodną” dla środowiska, co przy stwierdzonej bezpiecznej odległości od najcenniejszych obiektów ochrony konserwatorskiej (PN, rezerваты i obszary Natura 2000) pozwala na przyjęcie założenia, że w warunkach unijnych decyzje środowiskowe mogą zapadać w trybie screeningowym.

- Większość działań planowanych do przeprowadzenia w trzech krajach związana jest z promocją kultury lokalnej i zachowaniem dziedzictwa historycznego, wsparcia dla rozwoju zdrowia i usług socjalnych, zarządzania bezpieczeństwem (w tym granic) oraz zarządzania migracjami i usprawnieniem ruchu granicznego. Uzupełnieniem działań „miękkich” są działania związane z modernizacją infrastruktury transportu, przede wszystkim dróg o znaczeniu lokalnym lub regionalnym.

Najpoważniejszym zarzutem opinii jest otwierające ją stwierdzenie, że Prognoza nie ocenia elementów Programu składającego się z przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W opinii ekspertów opracowujących Prognozę, nie jest to zgodne ze stanem faktycznym, jako, że równoległe zapisy znajdują się w tekście Prognozy.

Przede wszystkim stwierdzenie zawarte w opinii GDOŚ o konieczności prognozowania „wpływu na środowisko dla poszczególnych inwestycji” jest w sytuacji wyszczególnionej w punktach powyżej dyskusyjne, ponieważ Prognoza odnosi się w sposób zgeneralizowany do całości dokumentu, a nie do analiz skutków realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Najbardziej ingerującymi w środowisko będą modernizacje krótkich odcinków dróg, których oddziaływania mogą mieć wyłącznie lokalny charakter i zasięg, trudny do oszacowania ze względu na przestrzenny zasięg Programu obejmujący ponad 300 000 km² obszaru. Zgodnie z zasadami procesu OOS, niektóre z nich należą zaledwie do grupy mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto, katalog tych projektów odnosi się do projektów głównych i rezerwowych – eksperci przygotowujący Prognozę nie znali przesądzeń, które z nich będą realizowane i w jakiej kolejności. Trzeba też zauważyć okoliczność proceduralną – w trakcie prac nad Prognozą następowały niezależne zmiany na liście przedsięwzięć i przesunięcia między kategorią główną i rezerwową. Wiele z ostatecznie przyjętych DPI nie będzie powodować żadnych znaczących skutków środowiskowych, są to np.:

- poz. 10 Budowa przenośnego systemu kontroli rentgenowskiej pojazdów w punkcie granicznym „Berestovitsa”;
- poz. 11 Bezpieczeństwo polsko-białoruskiego obszaru transgranicznego. Wzmocnienie potencjału straży pożarnej i służb ratunkowych;
- poz. 13 Budowa przenośnego systemu kontroli rentgenowskiej pojazdów w punkcie granicznym „Pieszczatka” w Urzędzie Celnym w Brześciu;
- poz. 14 Utworzenie systemu dynamicznej reakcji na informacje o przestępstwach i innych zdarzeniach we Lwowie;

- poz. 15 Skarby transgraniczne - ochrona, rozwój i promocja dziedzictwa narodowego (Lwów);
- poz. 18 Zmniejszenie ryzyka epidemii gruźlicy na obszarach granicznych Ukrainy i Polski poprzez budowę szpitala gruźliczego dla 60 pacjentów w rejonie Wynohradiw oraz wprowadzenie innowacyjnych metod monitorowania, zapobiegania i leczenia gruźlicy.

Wypada wreszcie wyjaśnić, że uwaga GDOŚ o bogatej dokumentacji dotyczącej DPI wystarczającej do przeprowadzenia analizy zbliżonej do OOŚ jest, w opinii ekspertów opracowujących Prognozę, niezgodna z rzeczywistością. Dane są wyrywkowe i zbyt ogólnie ułożone przestrzennie, choć nie można wykluczyć, że w niektórych przypadkach istnieją projekty techniczne. Należy wszakże spodziewać się zmian w tych projektach, choćby z powodu przedziału między okresem, gdy składane były ich krótkie opisy, a okresem, gdy dostarczą pełną dokumentację projektową, która niejednokrotnie może dotyczyć nowych warunków realizacyjnych. Ponadto, pozostaje jeszcze trudne pytanie o egzekucję ewentualnych zapisów takich częściowych ocen. Wszakże procedury uzgadniania tych przedsięwzięć odbywać się będą w innych kręgach decyzyjnych. W Prognozie umieszczono zestaw uwag dotyczących „materialnych” DPI z sugestiami, co do możliwych oddziaływań oraz zalecanej procedury. Ta niewadliwa ułomność procedury mogła być usunięta, gdyby możliwość oceniania środowiskowego pojawiła się wcześniej, na etapie ustalania potencjalnego wachlarza przedsięwzięć.

Część przedsięwzięć infrastrukturalnych, w tym wyżej cytowanych, nie zostanie poddana przed ich realizacją żadnym ocenom oddziaływania na środowisko, a inne związane z modernizacją infrastruktury transportowej kwalifikują się do postępowania screeningowego. Dlatego podtrzymujemy stanowisko, że słusznie uznano, że faktyczna ocena konkretnych przedsięwzięć odbędzie się na kolejnym etapie przed uzyskaniem decyzji realizacyjnej. Zwłaszcza, że Prognoza nie zidentyfikowała na poziomie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko możliwości wystąpienia znaczących oddziaływań żadnego z tzw. dużych projektów infrastrukturalnych”.

Opinia GDOŚ zawiera także dyskusyjne stwierdzenie, że Prognoza nie zawiera żadnych zapisów dotyczących oceny wpływu projektowanego Programu na komponenty środowiska. Odnosząc się do tej opinii - wpływ ten jest niewielki, zarówno w odniesieniu do DPI, jak i całości Programu. Tym bardziej słabe okazują się potencjalne skutki dla poszczególnych komponentów środowiska. Niemniej jednak ocena taka znajduje się w Prognozie i konkretnie wskazuje te komponenty, gdzie oddziaływanie jest możliwe i może mieć niekorzystny charakter.

Kolejną kwestią jest ochrona obszarów Natura 2000 w obrębie polskiej części obszaru Programu. Około 90 obszarów Natura 2000 obejmuje około 11% polskiej części obszaru PBU (8 000 km² z 75 912 km²). Na poziomie ogólnych analiz - na poziomie strategicznej oceny - nie stwierdzono, aby projekty drogowe na obecnym etapie rozpoznania ich lokalizacji i identyfikacji potencjalnych oddziaływań mogły ingerować bezpośrednio w którykolwiek ze zidentyfikowanych obszarów Natura 2000, dlatego m.in. nie stwierdzono potencjalnego znaczącego negatywnego oddziaływania projektu Programu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000. Prognoza w tym zakresie ma charakter „prognozy ostrzegawczej”, wymagającej uszczegółowienia na poziomie planowania poszczególnych przedsięwzięć. Zwrócono wszakże uwagę na potencjalne zagrożenie obniżeniem różnorodności biologicznej poprzez efekt rozdzielania ekosystemów oraz wzmożenie penetracji w węzłach komunikacyjnych.

Prognoza nie analizuje potencjalnych oddziaływań na całą gamę kategorii ochrony konserwatorskiej, a tym bardziej taksonalnej. Przy tak rozległym obszarze i bogactwie form ochrony przyrody, różniących się zasadami ochrony pomiędzy trzema krajami, jest to zadanie praktycznie niewykonalne.

Prognoza wielokrotnie powtarza opinię, że Program nie zawiera przedsięwzięć, które można, zgodnie z zapisem ustawowym, nazwać „znacząco negatywne”. Dlatego używano innych określeń, które wydają się zrozumiałe i są zdecydowanie łagodniejsze.

Przy braku podstaw do predykcji oddziaływań zdecydowanie (znacząco) negatywnych trudno dzielić je komponentalnie. Dlatego Prognoza wymienia niektóre z możliwych niekorzystnych zmian polegających na obniżeniu jakości środowiska (pokrywa glebowa, różnorodność biologiczna, walory krajobrazowe). Symptomatyczne jest to, że w przypadku oddziaływań fizycznych (hałas, emisja do atmosfery, PEM) planowane modernizacje dróg spowodują *per saldo* poprawę sytuacji. W związku z tym pojawia się wątpliwość dotycząca umieszczenia pedosfery, jako komponentu stosunkowo silniej reagującego na wdrażanie Programu. Zdanie takie zapisano w związku z doświadczeniami z innych podobnych Programów, gdzie przedsięwzięcia mniejsze, wybierane w konkursach, w znacznej części dotyczyły usług materialnych i innych wymagających znaczącego przeznaczenia terenu. Bezpośrednio lub pośrednio – np. aktywności turystyczne i rekreacyjne. Gleba w takich okolicznościach jest głównym obiektem lokalnych zagrożeń. Na drugim miejscu należy wymienić, i uczyniono to w Prognozie, możliwe następstwa hydrogeochemiczne.

Sposób formułowania wniosków w zakresie prognozowanych oddziaływań na środowisko w rozdziale 6 ma oczywiście charakter autorski, odnoszący się do tzw. „analizy trendowej”. Zastosowanie takiego uproszczonego podejścia wynikało z ogromnego obszaru objętego Programem oraz bardzo lokalnej skali zaplanowanych działań, w większości działań „miękkich” o charakterze niematerialnym, a w przypadku inwestycji drogowych polegających na modernizacji istniejących odcinków dróg. Sposób podejścia do identyfikacji zagrożeń, możliwości ich ograniczenia lub łagodzenia oraz prognozowanych zmian w środowisku (Tabela 6 i Tabela 7) odzwierciedlają autorski sposób podejścia do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu, uwzględniający zróżnicowane (odmienne) uwarunkowania formalno-prawne trzech krajów (PBU). Wydaje się, że przedstawienie tła zachodzących zmian środowiskowych na tym terenie jest istotne, jako że będzie to przecież obszar kolejnych inicjatyw o podobnym charakterze.

Lapidarne, wg GDOŚ, odniesienie się do oceny oddziaływań skumulowanych, wynika przede wszystkim z ich bardzo mało znaczących potencjalnych oddziaływań oraz ogromnego rozproszenia w przestrzeni trzech krajów PBU.

Kwestie dotyczące możliwego transgranicznego oddziaływania projektu Programu preredagowano w Prognozie zgodnie z sugestiami zawartymi w stanowisku GDOŚ. Pominęto możliwość takiego oddziaływania na kraje sąsiedzkie. Wszystkie „wyraziste materialnie DPI” za wyjątkiem szpitala gruźliczego, znajdują się w obszarze przygranicznym Polski, Białorusi i Ukrainy, ale w dużych odległościach od granic z innymi państwami, z którymi graniczą te kraje.

Rozdział 9 został preredagowany zgodnie ze słusznymi uwagami GDOŚ.

Budowa i treść tablicy 6 (w poprzedniej wersji Prognozy tabela nr 5) jest propozycją autorską, co w opinii ekspertów przygotowujących Prognozę jest w przypadku tego rodzaju opracowań w pełni dopuszczalne. Zwraca ona uwagę na, znów potencjalne, związki celów Programu z następstwami środowiskowymi. Może być przydatna przy ewaluacji projektu.

Wśród zastrzeżeń zawartych w opinii GDOŚ pojawia się także trzykrotnie wątpliwość czy można uważać realizację Programu jako asumpt do utrwalania korzystnego systemu ochrony konserwatorskiej, w szczególności stabilizowania omówionych w Prognozie węzłów ekologicznych, zwłaszcza tych transgranicznych. Autorzy Prognozy podtrzymują taką opinię. Po pierwsze, przedsięwzięcia obu edycji Programu PBU wyraźnie pomijały bezpośrednie sąsiedztwo wspomnianych węzłów, mimo, że projekty koncentrowały się przy granicy, a więc w strefie o największych walorach środowiskowych. Po drugie, Program zdecydowanie sprzyja turystyce kwalifikowanej, wzmocnieniu informacji i komunikacji, rozpraszaniu kongestii przy granicach. Po trzecie, stosowane, także poprzez konsultacje Prognozy, kryteria ekologiczne pozwalają traktować wybrane przedsięwzięcia jako prośrodowiskowe. Wreszcie po czwarte, walory przyrodnicze terenu są przywoływanym coraz częściej argumentem za doborem przedsięwzięć o niewielkim lub łagodnym wpływie. Takie stanowisko zajmują występujące w konsultacjach organizacje ekologiczne i turystyczne. Istotne znaczenie ma także fakt, że inicjatorami pomysłów inwestycyjnych są podmioty miejscowe, dobrze znające charakterystyczną przestrzeń pogranicza z odcinkami szczególnie cennymi przyrodniczo oraz fragmentami dogodnymi dla inwestycji i, także działań infrastrukturalnych.

Liczba dokumentów, które odnoszą się do rozwoju analizowanego terenu o rozmiarach Polski, jeśli nawet zawęzi się taką listę do pozycji dotyczących kwestii ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego, jest praktycznie nieskończona. Przedstawiony wybór zawsze będzie budził wątpliwości. W przypadku ocenianej Prognozy w pierwszej wersji roboczej omawiano także niektóre programy i strategie regionalne i objętość tekstu była dwukrotnie większa. Starano się wymieniać te dokumenty, które zachowały aktualność, lub po prostu nadal obowiązują, jak to ma miejsce w przypadku konwencji i strategii z nich wynikających. Jednocześnie zrezygnowano z przywoływania sektorowych dokumentów zawierających konkretne koncepcje rozwojowe. Chodzi o unikanie konfrontacji z myślą główną Programu.

Wszystkie szczegółowe uwagi zgłoszone przez GDOŚ do Prognozy wprowadzono do zaktualizowanej wersji dokumentu.

Opinia Głównego Inspektora Sanitarnego znak GIS-HŚ-NS-4311-033/EN/15 z dnia 25 sierpnia 2015 r.

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przekazało w dniu 18 sierpnia 2015 r. do Głównego Inspektora Sanitarnego projekt „Programu Współpracy Transgranicznej Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina na lata 2014-2020” (dalej: Program) do zaopiniowania w trybie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Projekt Programu jest kontynuacją współpracy tych trzech krajów w m.in. ramach Programu Sąsiedztwa INTERREG IIIA/TACIS Polska-Białoruś-Ukraina 2004-2006 oraz Programu Współpracy

Transgranicznej EISP Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Celem Programu jest wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych, związanych między innymi z rozwojem usług transportowych i infrastruktury technicznej. W ramach Programu będą realizowane zarówno duże projekty inwestycyjne (wybierane wspólnie z listy przygotowanej przez poszczególne kraje), jak również projekty regularne zarówno inwestycyjne jak i „miękkie”, które będą wyłaniane drogą konkursową w ramach otwartych naborów wniosków.

Dnia 25 sierpnia 2015 roku Główny Inspektor Sanitarny skierował do Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pismo, zawierające opinię na temat projektu Programu oraz Prognozy informując, że nie wnosi uwag do obu opiniowanych dokumentów.

3) ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Poniżej zestawiono uwagi i wnioski, które zostały zgłoszone podczas konsultacji społecznych projektu Programu i Prognozy. Zostały one rozpatrzone, a odniesienie się do nich znajduje się w ostatniej kolumnie zestawienia. W tabelach znajdują się uwagi i wnioski zgłoszone on-line oraz na spotkaniach konsultacyjnych odpowiednio: do projektu Programu (Tab. 1), inne nie odnoszące się do projektu Programu (Tab. 2) oraz zgłoszone podczas konsultacji Prognozy (Tab. 3).

Tab. 1. Tabela z uwagami/opiniami na temat projektu JOP, konsultowanymi i składanymi za pośrednictwem formularzy on-line i podczas konferencji publicznych

LISTA AKRONIMÓW UŻYTYCH W TABELI:

AF	Formularz wniosku projektowego
CBC	Współpraca transgraniczna
CfP	Nabór wniosków projektowych
EC	Komisja Europejska
ENI	Europejski Instrument Sąsiedztwa
EU	Unia Europejska
IR	ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) NR 897/2014 z dnia 18 sierpnia 2014 r. ustanawiające przepisy szczegółowe dotyczące wdrażania programów współpracy transgranicznej finansowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa
JOP	Wspólny Program Operacyjny
JPC	Wspólny Komitet Programujący
JTS	Wspólny Sekretariat Techniczny Programu na lata 2007-2013, który będzie pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej w Programie na lata 2014-2020
NGO	Organizacja pozarządowa
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
SEA	Strategiczna Ocena Środowiska
CT	Cel tematyczny

Nr	Instytucja zgłaszająca uwagi	Rozdział projektu	Treść uwag/sugrowana zmiana	Uzasadnienie	Odpowiedź Uwaga uwzględniona/nie uwzględniona/częściowo uwzględniona
1	Osoba prywatna, Polska	3.1.6	<p>3.1.6 Wskaźniki programowe dla CT7. W przypadku wskaźnika produktu "Łączna długość nowo wybudowanych dróg" i "Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg" oraz "Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych" należy dodać.</p> <p>Chodzi o projekt "Rewitalizacja linii kolejowej I-102 Przemyśl -Malhowice (Polska) i Malhowice - Chyrów - Krościenko - Ustrzyki (Ukraina)". Proponowana zmiana spowoduje możliwości uzyskania unijnego dofinansowania na rewitalizację linii kolejowej.</p>	<p>Dotyczy projektu "Rewitalizacja linii kolejowej I-102 Przemyśl -Malhowice (Polska) i Malhowice-Chyrów-Krościenko-Ustrzyk (Ukraina)". Projekt jest sklasyfikowany w Strategii Województwa Podkarpackiego oraz strategii dla Przemysła. Polskie i ukraińskie samorządy domagają się od lat działania zamkniętej linii kolejowej na trasie Przemyśl - Chyrów - Krościenko – Ustrzyki.</p> <p>Zarówno studium wykonalności i projekt wstępny powinien być opracowany przy wykorzystaniu środków Programu. Następnie na podstawie studium wykonalności rewitalizacji linii kolejowej powinny być wykonane a transgraniczny transport kolejowy powinien zostać przywrócony. Projekt powinien być realizowany przez województwo podkarpackie, okręg lwowski, Koleje Polskie(PKP SA) i Koleje Ukrainy (UZ).</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Wskaźniki produktu i rezultatu określone w JOP są związane z czterema CT i priorytetami nowego programu. Lista wskaźników zawiera kilka wskaźników produktu z "Wspólnej listy wskaźników produktu CBC ENI oraz wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu zaproponowane przez program.</p> <p>JPC zdecydował, że w odniesieniu do Programu, wskaźniki zostały oparte na założeniu, że lista ta powinna obejmować wskaźniki, które będą możliwe do osiągnięcia w ramach programu.</p> <p>Analiza wniosków składanych w ramach poprzednich edycji programu pokazała, że możliwość posiadania projektów kolejowych nie jest bardzo wysoka, więc takie wskaźniki nie były planowane.</p> <p>Lista wskaźników Programu nie reguluje, jakie projekty kwalifikują się do programu. Osiągnięcie wskaźników z listy należy zgłaszać na poziomie Programu. Projekty same będą miały możliwość, aby odnosić się do wskaźników z tej listy (jeśli będą odpowiednie do ich zakresu), ale będzie również możliwość zaproponowania własnych wskaźników, nie ujętych na liście Programu.</p> <p>Tak więc, brak jakiegokolwiek wskaźnika szczególnego, nie oznacza, że projekty związane z tematem objętym tym wskaźnikiem nie są kwalifikowalne w ramach Programu. Głównym ograniczeniem kwalifikowalności tematów w ramach projektów jest opis każdego CT.</p>

2	Podkarpackie Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych W Rzeszowie, Polska	3.1.3	Proponujemy poszerzenie katalogu wskaźników wyników dotyczących Priorytetu 2 CT8 "Wspólne wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony", działania inicytywne "wspólnych inicjatyw w zakresie zapobiegania katastrofom naturalnym i człowieka" na nowy wskaźnik "liczba ludności korzystających z ochrony przed powodzią w wyniku wsparcia bezpośredniego".	Jednym z proponowanych działań w ramach CT8 są "wspólne inicjatywy w zakresie zapobiegania katastrofom naturalnym i człowieka". W obecnej JOP, pożar jest wskazywany jako główny czynnik katastrofy, a mając na uwadze także zmiany klimatu zagrożenia powodzią należy traktować bardzo poważnie (w tym rzek transgranicznych powodzi). Jednym z obszarów kwalifikowalnych programu jest powiat Tarnobrzeg, którego główne dokumenty strategiczne przedstawiają niedopuszczalny poziom ryzyka powodziowego. Tylko wprowadzenie proponowanych przepisów (tj nowego wskaźnika wyjściowego) pozwoli na potencjalne wykorzystanie dotacji Programu dla realizacji inwestycji przeciwpowodziowych w przyszłości.	Uwaga nie została uwzględniona Odpowiedź – zobacz punkt 1 powyżej. Analiza wniosków składanych w ramach poprzednich edycji programu pokazała, że możliwość posiadania projektów przecie powodziowych nie jest bardzo wysoka, więc takie wskaźniki nie były planowane
3	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	3.2.2	Przepisy dotyczące ograniczenia współpracy (strona 23) nie są precyzyjne w punkcie "brak lokalnego ruchu granicznego (LBT) umowy z Białorusią (15)". Proponujemy, aby uzupełnić ten punkt o informację, że lokalny ruch graniczny między umową Polską a Białorusią nie wszedł w życie: "Brak porozumienia wiążącego pomiędzy lokalnym ruchem granicznym między Polską i Białorusią".	Umowa o lokalnym ruchu granicznym między Polską a Białorusią została podpisana w 2010 roku, ale ratyfikowana tylko Polsce. Strona białoruska nie ukończyła odpowiednich formalności ratyfikacyjnych. Dlatego Porozumienie zostało podpisane przez oba kraje, ale nie jest ono w mocy.	Uwaga została uwzględniona JOP zostanie zmodyfikowany.
4	Komitet Gospodarki Grodno Regionalny Komitet Wykonawczy, Białoruś	3.1	Zgodnie z głównym celem programu, czyli wzrostu wzajemnie korzystnego rozwoju gospodarczego regionów, wskazane jest ustanowienie i rozwój wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie alternatywnych źródeł sieci łączności, ochrony i bezpieczeństwa, rozwoju inter-regionalnych wspólnych projektów wymiany doświadczeń i promocji migracji (obozy pracy, praktyk publicznych i naukowych, studentów i innych). Czy możliwe jest wykorzystanie i wdrożenie tej metody (takich projektów) w ramach tego	Możliwość poprawy dostępności i atrakcyjności regionów, poprawa komunikacji poprzez realizację wspólnych projektów, rozumienia i rozwiązywania problemów społecznych	Uwaga nie została uwzględniona Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana. Wszystkie projekty związane z celami Programu i jego CT mogą być finansowane w ramach Programu.

			programu?		
5	Miasto Lublin, Departament Kultury, Polska	3.1.1	Co oznacza termin "local culture"?	Taki termin nie istnieje. Nie jest on związany z czymkolwiek	Uwaga nie została uwzględniona Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana. Termin "local culture" znajduje się w nazwie CT3 jak określono w (ENI) - 2014-2020.
6	Miasto Lublin, Departament Kultury, Polska	3.1.1	<p>Proponowana zmiana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dodanie do niego tekst tytuł CT3 i Priorytetu 1 "Rozwój lokalnej kultury"; - Dodanie następującego tekstu do opisu CT3: "CT3 ma na celu budowanie otwartości, kreatywnego społeczeństwa w oparciu o systemową i nowoczesną edukację kulturalną i artystyczną. Pomoc będzie przyznawana na wzmocnienie potencjału i roli instytucji kultury i organizacji pozarządowych w budowaniu współpracy z pograniczem. Rozwój kultury powinien być wspierany poprzez dostęp do nowoczesnej sztuki, mediów regionalnych i edukacji społecznej. Działania edukacyjne i artystyczne powinny integrować mieszkańców, stać się bardziej aktywne i zachęcać do uczestnictwa w kulturze, w związku z tym ważne jest, aby wdrożyć sztukę w przestrzeni publicznej, dzielnicach, poprzez organizację wydarzeń artystycznych. <p>Rozwój kultury nie jest możliwy bez adaptacji istniejącej infrastruktury kultury do nowoczesnych funkcji i standardów edukacji kulturalnej, w związku z tym projekty mające na celu poprawę istniejącej infrastruktury kultury (ośrodki kultury lokalnej, kin, teatrów, opery, biblioteki) powinny być zawarte w tym CT.</p> <p>Proponowane działania indykatywne w ramach priorytetu 1: dodanie następujących działań:</p>	<p>W 2014 Gmina Lublin powołała Grupę Roboczą "think-tank" dla transgranicznej współpracy kulturalnej w ramach projektu "Inwestycja w kulturę. Kompleksowe działania na rzecz edukacji kulturalnej". Celem grupy było opracowanie zaleceń i projektów pilotażowych w zakresie współpracy kulturalnej między miastami Równe, Tarnopol, Iwano-Frankowsk, Lwów, Łuck, Brześć. Było to finansowane w ramach nowej perspektywy (2014-2020). Grupa składała się z przedstawicieli instytucji kultury i organizacji pozarządowych z wyżej wymienionych miast. Zostały zdefiniowane najważniejsze problemy w sferze kultury i wskazano główne tematy współpracy w najbliższych latach, takich jak tworzenie i wdrażanie nowych rozwiązań dla rozwoju sektorów kultury i edukacji kulturalnej i wzrost kompetencji w zakresie zarządzania kulturą (utworzenie inkubatorów kultury). Również potrzeby zwiększenia powiatów i miast mikroregionów, potencjału kulturowego, a także organizacji pozarządowych i lokalnych grup nieformalnych działających w najbliższej okolicy były wskazane. Nie tylko kwestie o charakterze miękkim zostały wymienione, ale również duża potrzeba inwestycji w</p>	<p>Uwaga została uwzględniona częściowo</p> <p>Priorytet 1 jest bezpośrednio związany CT3 PROMCJA LOKALNEJ KULTURY I ZACHOWANIE DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO. Lista 10-ciu CT, z których 4 mogą być przyjęte przez Program zostały sformułowane w Programowaniu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) – na lata 2014-2020. Zatem sformułowanie CT3 nie mogą być modyfikowane.</p> <p>Wszystkie projekty związane z rozwojem kultury, które są również zgodne z celami CT3 i jego Priorytetu 1 będą tematycznie kwalifikowalne w ramach Programu.</p> <p>Nowe sformułowanie zdania związanego z orientacyjnymi działaniami CT3: "Wspólne inicjatywy i wydarzenia dotyczące promocji, rozwoju i zachowania lokalnej kultury i historii".</p>

			<p>- Wspólne projekty mające na celu rozwój edukacji, kultury, rozwoju talentów i potencjału twórczego, w odpowiedzi na intensywny rozwój technologii.</p> <p>- Wspólne projekty mające na celu zwiększenie oferty wydarzeń artystycznych i kulturalnych odbywających się w dzielnicach.</p> <p>- Wspólne projekty mające na celu zwiększenie kompetencji w sferze kultury (np w Inkubatorze Kultury).</p> <p>- Stymulowanie współpracy między instytucjami w zakresie edukacji kulturalnej (rezydencje artystyczne, staże, wspólne seminaria i inne podobne działania).</p> <p>- Wspólne projekty dotyczące przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury i usług kultury. Zwiększanie zdolności lokalnych centrów kultury do realizacji edukacji kulturalnej (lokalne ośrodki kultury, kina, teatry, opery, biblioteki).</p>	<p>infrastrukturę kultury (lokalne ośrodki kultury, kina, teatry, opery, biblioteki), zwłaszcza na Białorusi i Ukrainie, w celu dostosowania ich do obecnych funkcji i standardów edukacji kulturalnej.</p> <p>Odnosząc się do wyżej wymienionych zagadnień, chcielibyśmy przedstawić CT3 i główne tematy współpracy wskazane jako najważniejsze wyżej wymienionych miast, czyli rozwoju edukacji kulturalnej, rozwoju kultury w dzielnicach, zwiększenie kompetencji zasobów ludzkich w zarządzaniu kulturą, inwestycje w infrastrukturę kultury (nie tylko obiekty dziedzictwa kulturowego, ale również inne działające w sferze kultury, ale nie sklasyfikowane jako zabytki kultury i historii).</p>	
7	Miasto Lublin, Departament Kultury, Polska	3.1.6	<p>Poniższe wskaźniki należy dodać: liczba lepszych obiektów działających w sferze kultury, jako bezpośredni skutek wsparcia Programu.</p> <p>Wskaźnik rezultatu: zwiększenie oferty programowej realizowanej w obiektach działających w sferze kultury.</p>	<p>W 2014 Gmina Lublin powołała Grupę Roboczą "think-tank" dla transgranicznej współpracy kulturalnej w ramach projektu "Inwestycja w kulturę. Kompleksowe działania na rzecz edukacji kulturalnej". Celem grupy było opracowanie zaleceń i projektów pilotażowych w zakresie współpracy kulturalnej między miastami Równe, Tarnopol, Iwano-Frankiwnsk, Lwów, Łuck, Brześć. Było to finansowane w ramach nowej perspektywy (2014-2020). Grupa składała się z przedstawicieli instytucji kultury i organizacji pozarządowych z wyżej wymienionych miast. Zostały zdefiniowane najważniejsze problemy w sferze kultury i wskazano główne tematy współpracy w najbliższych latach, takich jak tworzenie i wdrażanie nowych rozwiązań dla rozwoju sektorów kultury i edukacji kulturalnej i wzrost kompetencji w zakresie zarządzania kulturą</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona</p> <p>Odpowiedź w odniesieniu do wskaźnika - patrz punkt 1 powyżej.</p> <p>Z opisem proponowanych działań indykatorywnych w ramach Priorytetu 1 CT3 zostanie dodane działanie: - Wspólne inicjatywy skierowane na poprawę obiektów funkcjonujących w sferze kultury.</p> <p>Ogólnie rzecz biorąc, wszystkie projekty infrastrukturalne, które są zgodne z celami CT3 i jego Priorytetem Nr 1 będą tematycznie kwalifikowalne w ramach Programu. Proponowane działania w ramach Priorytetu 1 w CT3 nie wykluczają innych projektów zgodnych z tego priorytetu i CT3.</p>

				<p>(utworzenie inkubatorów kultury). Również potrzeby zwiększenia powiatów i miast mikroregionów, potencjału kulturowego, a także organizacji pozarządowych i lokalnych grup nieformalnych działających w najbliższej okolicy były wskazane. Nie tylko kwestie o charakterze miękkim zostały wymienione, ale również duża potrzeba inwestycji w infrastrukturę kultury (lokalne ośrodki kultury, kina, teatry, opery, biblioteki), zwłaszcza na Białorusi i Ukrainie, w celu dostosowania ich do obecnych funkcji i standardów edukacji kulturalnej.</p> <p>Odnosząc się do wyżej wymienionych zagadnień, chcielibyśmy przedstawić CT3 i główne tematy współpracy wskazane jako najważniejsze wyżej wymienionych miast, czyli rozwoju edukacji kulturalnej, rozwoju kultury w dzielnicach, zwiększenie kompetencji zasobów ludzkich w zarządzaniu kulturą, inwestycje w infrastrukturę kultury (nie tylko obiekty dziedzictwa kulturowego, ale również inne działające w sferze kultury, ale nie sklasyfikowane jako zabytki kultury i historii).</p>	
8	Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska	3.1.4	Czy przewiduje się w rozszerzenie CT10 o tak zwane miękkie projekty - szkolenia, przygotowania do zarządzania itp.?	Brak uzasadnienia.	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana.</p> <p>W projekcie JOP nie ma żadnych ograniczeń dla finansowania projektów miękkich w obrębie każdego CT, w tym CT10. Wartość minimalnej dotacji nie była jeszcze uregulowana na poziomie Programu.</p> <p>Ważną kwestią jest to, że kwalifikowalność tematyczna projektu jest zgodne z opisem i celami szczegółowymi / priorytetu programu. Miękki lub infrastrukturalny charakter projektu nie jest czynnikiem</p>

					<p>decydującym o jego kwalifikowalności. Uwaga nie uwzględniona. Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana.</p> <p>Odpowiedź - patrz pkt. 1 powyżej.</p> <p>Wskaźniki produktów określonych w JOP są związane z CT / priorytetami Programu. Kwestie SEA muszą być zbadane przez Program i należy je przedłożyć do zatwierdzenia przez KE. SEA dotyczy oddziaływania na środowisko Programu i jego wyniki nie muszą wpływać na określenie wskaźników Programu</p>
9	Yanka Kupala Uniwersytet Krajowy Grodna, Białoruś	3.1.6	Żaden z CT Programu nie koncentruje się na ochronie środowiska. Czy jest możliwe złożenie wniosku o takim charakterze?	Ani jeden CT, z punktu widzenia wskaźników produktu i rezultatu nie jest związany z ekologią i kwestiami ochrony środowiska.	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona.</p> <p>Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana.</p> <p>Odpowiedź - patrz pkt 1 powyżej.</p> <p>Wskaźniki produktów określonych w JOP są związane z CT / priorytetami Programu. Jednym z rezultatów przeprowadzenia SEA było rozszerzenie listy wskaźników Programu – dwa wskaźniki produktu związane z ochroną środowiska zostały dodane i ich osiągnięcie będzie monitorowane przez Program.</p>
10	Lublińskie Forum Niepełnosprawnych, Polska	3.1.1	Propozycja dołączenia mikro-projektów do CT8 w Priorytecie 1.	Jest to ważne dla partnerów społecznych.	<p>Uwaga nie uwzględniona.</p> <p>Program przewiduje prognozowanie i implementację mikro-projektów tylko w T03.</p> <p>Jednak, szczegóły związane z minimalną wartością projektów jak i zasady konkretnych konkursów będą określone na etapie późniejszym.</p>
11	Regionalny Komitet Wykonawczy w Grodnie, Białoruś	3.1.2	Czy projekty związane z odbudową i rozwojem sieci wodociągowych i kanalizacyjnych będą kwalifikowalne?	W oparciu o prognozy oddziaływania na środowisko, kwestie związane z wodociągami i kanalizacji są istotne.	<p>Uwaga nie została uwzględniona.</p> <p>Propozycja modyfikacji projektu JOP nie została sformułowana.</p> <p>Sama ochrona środowiska, jak</p>

					<p>i określona w CT6 nie została wybrana jako jedna z CT programu. W ten sposób projekty związane z ochroną środowiska nie zostaną zatwierdzone do finansowania w ramach Programu.</p> <p>Niemniej jednak, zarówno CT3 i CT8 w pewnych aspektach odnoszą się do ochrony środowiska. Tak więc, wszystkie projekty związane z ochroną środowiska związane z celami CT3 lub CT8 i ich priorytetami będą tematycznie kwalifikowalne w ramach programu.</p>
12	Fundacja ProKolej, Polska	3	CT7 "Poprawianie i rozwijanie infrastruktury i usług transportowych" - proponujemy dodanie następujących wskaźników: łączna długość nowo budowanych linii kolejowych, całkowita długość zmodernizowanych nowych linii kolejowych "	Program powinien zawierać jednakowe wskaźniki obu środków transportu lądowego.	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Żaden opis CT7 ani orientacyjne działania w jego ramach Priorytecie Nr 1 sugeruje, że projekty kolejowe nie są kwalifikowalne w ramach programu.</p> <p>Wyraźnie stwierdzono, że: CT7 finansuje działania związane z poprawą dostępności transportowej, rozwoju transportu, budowy i modernizacji sieci łączności i systemów i poprawy infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej na obszarze Programu w zakresie ochrony środowiska .</p> <p>Takie działania mogą być również związane z infrastrukturą kolejową.</p> <p>Co do wskaźników programu - patrz pkt 1 powyżej.</p>
13	Fundacja ProKolej, Polska	3.2.1	Było 14 przejść granicznych dla ruchu pasażerskiego na regularnej granicy polsko-ukraińskiej, w tym 7 typu kolejowego i 12 punktów na granicy polsko-białoruskiej, w tym 5 z nich typu kolejowego.	Zamiast 6 powinno być 7: Dorohusk, Hrubieszów, Hrebenne, Werchrata, Medyka, Malhowice, Krościenko	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Informacje w JOP dotyczą tylko przejść granicznych uprawnionych przez właściwe organy do celów przekraczania granic zewnętrznych (w ten sposób Malhowice nie mogą być uwzględnione na tej liście).</p>
14	Fundacja ProKolej, Polska	3.2.1	Proponujemy dodanie do opisu, informacji dotyczących potencjału logistycznego terminali kolejowych i przeladunkowych w Małaszewiczach, Sokółka, Chełm, M	Regiony przeladunkowe i terminale intermodalne stanowią elementy potencjału gospodarczego. Są to duże obiekty przyciągające inwestycje i koncentrują działalność gospodarczą.	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Z powodów jego ograniczonej objętości, JOP zawiera tylko najważniejsze fakty / informacje dotyczące obszaru Programu.</p>

15	Fundacja ProKolej, Polska	3.2.3	Problem dotyczący braku projektów kolejowych powinien zostać wzięty pod uwagę.	Jest to ważna kwestia, aby nowy Program uwzględniał tę kwestię.	Uwaga nie została uwzględniona Projekty kolejowe będą kwalifikowane w T07 Programu.
16	Centrum Logistyczne w Łososnej, Polska	2	Obszar programu został oznaczony w ramach Puławskiego subregionu, tak, że nie obejmuje obszarów ważnych dla transportu kolejowego, czyli gminy Pilawa w powiecie garwolińskim. Pilawa jest węzłem kolejowa łączącym południowe i północne części obwodnicy Warszawy. Stanowi punkt Spółeczność i korytarz kolejowy transportu towarowego nr 8 (RFC8, z Antwerpii, Rotterdamu, Bremerhaven poprzez Berlinie i Warszawie) do Kowna, na Litwie (Tallin), następnie Białorusi (Grodno przez Kuźnicy przez Terespol do Mińska i Moskwy), Ukrainy (przez Dorohusk Kijowie i Dniepropietrowsku, poprzez Hrebennem / Bełzec do Odessy, Nikolayevo).	Podstawą CBC w transporcie kolejowym powinno być połączenie Ukrainy i Białorusi tym korytarzem (RFC8) przez kolej orbitalną południowo-wschodniej części Warszawy.	Uwaga nie została uwzględniona Wyznaczenie granic obszaru Programu po polskiej stronie było oparte na poziomie NUTS 3, zgodnie z Programowaniem Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) - 2014-2020.
17	Centrum Logistyczne w Łososnej, Polska	3.1.2	Jest niezbędne odniesienie się do przedsięwzięć związanych z budową punktu Spółeczność i korytarza kolejowego transportu towarowego nr 8 (RFC8)	Transport drogowy z Ukrainy i Białorusi do portów Morza Bałtyckiego i Morza Północnego należy uwzględnić przez RFC8.	Uwaga nie została uwzględniona W JOP pokazane są tylko przykładowe działania, które mogą być realizowane w ramach konkretnych CT.
18	Centrum Logistyczne w Łososnej, Polska	3.1.6 3.2.2	Program nie odnosi się do głównego problem transport kolejowego: różne szerokości torów na Białorusi i Ukrainie niż w UE.	Biorąc pod uwagę szerokość kolei wąskotorowej w krajach byłego ZSRR, konieczne jest włączenie do Programu problemu przeładunku ładunków między obu kolei: szerokotorowych i normalnotorowych. Konieczne jest zbudowanie intermodalnych (drogowo-kolejowego) miejsc i skrzyżowań transportu. Obecnie program nie obejmuje tego problem, zwłaszcza w przypadku wskaźników.	Uwaga nie została uwzględniona Tego rodzaju kwestie nie zostały wymienione w analizie społeczno-gospodarczej na obszarze wsparcia, a tym samym rozwiązywania takich problemów nie są przewidziane na poziomie Programu. Analiza SWOT odzwierciedla złożoność problemów. Co do wskaźników programu - patrz pkt 1 powyżej.
19	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.3	Proponujemy dodanie możliwości wsparcia dla wspólnych inicjatyw dotyczących działań ratowniczych w przypadku klęsk żywiołowych i sytuacji kryzysowych.	Priorytet dotyczy kwestii bezpieczeństwa, w związku z tym uzasadnione jest, aby umożliwić wsparcie dla służb ratowniczych.	Uwaga nie została uwzględniona Tego typu działania są już zawarte w listach działań.

20	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.3	Uwaga do polskiego tłumaczenia projektu JOP Punkt: Poprawa kwalifikacji personelu przy podejmowaniu działań ratowniczych i rozwijających zdolność do efektywnego udziału we wspólnej odpowiedzi na poniesione ryzyko.	Tekst powinien być poprawiony, ponieważ nie jest zrozumiały.	Uwaga została uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na język polski. Tłumaczenie zostanie skorygowane. Niemniej jednak, dokument wiążące to tylko JOP w języku angielskim.
21	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.3	Uwaga do polskiego tłumaczenia projektu JOP Punkt: Opracowanie wspólnego zapobiegania, monitorowania, odpowiedzi i systemów odzyskiwania po awarii.	Opis tego punktu nie pokazuje dokładnie, jakiego rodzaju działania mogą być wspierane.	Uwaga została uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na język polski. Tłumaczenie zostanie skorygowane. Niemniej jednak, dokument wiążące to tylko JOP w języku angielskim.
22	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.4	Uwaga do polskiego tłumaczenia projektu JOP Jest: Wsparcie w ramach CT10 przyczyni się do strategicznego celu C transgranicznej współpracy ENI "Promocja lepszych warunków i zasad zapewniających mobilność osób, towarów i kapitału". Powinno być: Wsparcie w ramach CT10 przyczyni się do strategicznego celu C z ENI współpracy transgranicznej "Promocja lepszych warunków i zasad zapewniających mobilność osób, towarów i kapitału".	Zmiana słowa "transgenic" na "cross-border". "	Uwaga została uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na język polski. Tłumaczenie zostanie skorygowane. Niemniej jednak, dokument wiążące to tylko JOP w języku angielskim.
23	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	Uwaga do polskiego tłumaczenia projektu JOP Jest: Wskaźniki produktu dla każdego priorytetu, w tym ilościowe wartości docelowe, które według przewidywań będą przyczyniać się do wyników. Powinno być: Wskaźniki produktu dla każdego priorytetu, w tym wartości docelowe ujętych ilościowo, które według przewidywań będą przyczyniać się do osiągnięcia wyników szacunkowych.	Opis powinien być bardziej precyzyjny.	Uwaga została uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na język polski. Tłumaczenie zostanie skorygowane. Niemniej jednak, dokument wiążące to tylko JOP w języku angielskim.
24	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	Uwaga do polskiego tłumaczenia projektu JOP CT7, priorytet "Poprawianie i rozwijanie infrastruktury i	Sugerujemy zmianę nazewnictwa działań związanych z Polskich Prawem Budowlanym.	Uwaga została uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na język polski. Tłumaczenie

			usług transportowych" Nie ma: (wskaźnik) "Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (ENI / CBC 27)" Powinno być: "Całkowita długość odnowionych lub zmodernizowanych dróg (ENI / CBC 27)".		zostanie skorygowana. Niemniej jednak, dokument wiążące to tylko JOP w języku angielskim.
25	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	CT7, priorytet "Poprawianie i rozwijanie infrastruktury i usług transportowych" - brak wskaźników dotyczących usług transportowych.	Proponujemy dodanie wskaźnika w odniesieniu do usług transportowych.	Uwaga nie została uwzględniona Odpowiedź – zobacz punkt powyżej.
26	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	CT7, priorytet "Rozwój infrastruktury ICT" - brak wskaźnika dotyczącego bezpośrednio rozwoju infrastruktury teleinformatycznej.	Proponujemy dodanie wskaźnik dotyczącego rozwoju infrastruktury teleinformatycznej.	Uwaga nie została uwzględniona Odpowiedź – zobacz punkt powyżej.
27	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	CT8, priorytet "Wsparcie dla rozwoju ochrony zdrowia i usług społecznych" i "wspólnych wyzwań bezpieczeństwa	Wskaźniki produktu (4) dotyczy wyniku projektu. Proponujemy określenie wskaźników dotyczących wyników projektu.	Uwaga nie została uwzględniona Propozycja nie jest sformułowana. Wskaźniki produktu proponowane przez CT8 albo są pobierane bezpośrednio z listy wspólnych wskaźniki wyjściowych "" ENI CBC (patrz: odpowiedź na pkt 1 powyżej) lub są zgodne z metodologią stosowaną w celu określenia wskaźników w tym dokumencie.
28	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	CT10, priorytet "Poprawa operacji zarządzania granicami, procedur celnych i wizowych" Biorąc pod uwagę wskaźnik produktu "Zwiększona przepustowość osób na przejściach granicznych grunty (ENI / CBC 38)" dotyczy to wyniku projektu.	Proponujemy dodanie wskaźnik dotyczącego wskaźników rezultatu.	Uwaga nie została uwzględniona Propozycja nie jest sformułowana. Ten wskaźnik rezultatu jest bezpośrednio pobierany z listy ENI CBC -wspólne wskaźniki wyjściowe "" (patrz: odpowiedź na pkt 1).
29	Podlaski Urząd Wojewódzki, Polska	3.1.6	CT10, priorytet "Poprawa operacji zarządzania granicami, procedur celnych i wizowych" Biorąc pod uwagę wskaźnik rezultatu "Wzrost efektywności odprawy granicznej" nie jest on mierzalny, nie ma wartości i nie można zmierzyć wielkości odprawy granicznej, w ten sposób, że nie będzie można zauważyć wzrostu wskaźnika.	Sugerujemy, że wynik powinien odnosić się do np. wzrostu liczby odpraw granicznych w wyniku realizacji operacji zarządzania granicami.	Uwaga nie została uwzględniona Metodologia pomiaru każdego wskaźnika jest zdefiniowana dla celów systemu oceny i monitorowania programu. W przypadku tego wskaźnika takie kwestie, jak liczba wykrytych przypadków przemytu towarów / ludzi, jak i średniej długości odprawy celnej będą mierzone.
30	"DIAMEB" LLC, Ukraina	2	Wniosek o używanie terminu "regionu transgranicznego" do wszystkich regionów	Używanie tych samych warunkach dla wszystkich regionów, spowoduje, że	Uwaga nie została uwzględniona Struktura obszaru objętego

			Programu zamiast podziału programu na sąsiednie regiony i regiony główne.	wszystkie regiony będą uczestniczyć w Programie na równych prawach	programem, jak również określenia "regionu głównego" i "sąsiedniego regionu" są określone przez art. 2 IR zatem terminologia inna niż IR nie może być stosowana w JOP.
31	NGO „Inicjatywy Ekologiczne”, Ukraina	3.1	Wniosek aby CT6 był związany z ochroną środowiska,	CT6 zmierzy rzeczywiste potrzeby regionów Ukrainy. Znaczna liczba projektów została już wdrożona w ramach obecnego programu, a mianowicie w ramach jego priorytet poświęconego ochronie środowiska. CT6 brakuje W to określonych w Programie, choć wiadomo, że infrastruktura ekologiczna Ukrainy jest słabo rozwinięta. Mając to na uwadze, inwestycje w tej dziedzinie wydają się być bardzo pożądane. Poza tym, należy zauważyć, że CT6 został wybrany przez inne programy CBC, gdzie Ukraina uczestniczy, takich jak Węgry - Słowacja - Rumunia - Ukraina programu na lata 2014-2020, ale, niestety, nie został włączony do Polska-Białoruś-Program Ukraina.	Uwaga nie została uwzględniona Wybrane CT są wynikiem kompromisu osiągniętego przez trzy kraje uczestniczące w programie oraz przez członków WKP. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej na lata 2014-2020, tylko 4 cele tematyczne mogą być wybrane przez każdy program. Zważywszy, że istnieje miejsce dla projektów proekologicznych dedykowanych do ochrony dziedzictwa historycznego w CT3, a mianowicie "Promocja lokalnej kultury i ochrony dziedzictwa historycznego".
32	Lwowska Rada Regionalna, Ukraina	3.1	Wniosek o przesunięcie Priorytetów 1 i 2 z CT10 do CT8 i rozważyć wymianę CT 10 na CT1 "Biznes i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw"	Podczas przeprowadzania analizy czterech wybranych celów tematycznych, można zauważyć, że dwa zachodzą na siebie. Dot. one bezpieczeństwa (CT8 i do 10). Podczas gdy CT1 "Biznes i rozwoju MŚP" brakuje wśród CT Programu pomimo faktu, że lekcja z poprzedniego programu pokazuje, że kwestia rozwoju gospodarczego jest w przeważającej mierze ważna dla Ukrainy. Zmiana ta jest właściwa w świetle faktu, że obszary przygraniczne są dość przygnębione i wymagają dynamicznego rozwoju gospodarczego, co więcej, obszary te są priorytetem dla regionalnych strategii rozwoju.	Uwaga nie została uwzględniona Wybrane cele tematyczne są wynikiem kompromisu osiągniętego przez trzy kraje uczestniczące w programie oraz przez członków Wspólnego Komitetu Programowego. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej na lata 2014-2020, tylko 4 cele tematyczne mogą być wybrane przez każdy program. W rzeczywistości, słowo "bezpieczeństwo" jest używane częściej niż raz w CT8 i CT10, ale w różnych kontekstach, dlatego mamy do czynienia z dwoma różnymi celami tematycznymi. Pierwszy z nich dotyczy wspólnego bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a drugi dotyczy zarządzania granicami.
33	Lwowska Rada Regionalna, Ukraina	2	Wniosek, aby umożliwić możliwość organizacji z Kijowa i Warszawy do przedstawienia w odniesieniu	Wspomniano już, że oprócz podstawowych organizacji z regionów, organizacje z Mińska mogą zgłaszać	Uwaga została uwzględniona częściowo

			do AFS rozwiązywania problemów w obszarze transgranicznym.	swoje AFS.	Możliwość składania przez organizacje AFS z Mińska jest określona przez fakt, że Mińsk jest częścią obszaru wsparcia. Dlatego wszystkie organizacje, które zostały zarejestrowane w tym obszarze automatycznie otrzymały możliwość przedstawienia swoich AFS. Kryteria kwalifikacji, które muszą być spełnione przez beneficjentów zostaną określone w późniejszym etapie w odniesieniu do każdego z CfP. W należycie uzasadnionych przypadkach oraz z uwzględnieniem przepisów w art. 45.4 IR tacy beneficjenci mogą uczestniczyć, ale ich projekty muszą być realizowane na obszarze wsparcia.
34	Administracja Państwowa Obwodu Lwowskiego, Ukraina	3.1.5	Wniosek dotyczący kolejnego programu (2021-2027), aby zminimalizować alokację Programu na rzecz rozwiązywania problemu LIP na szczeblu międzyrządowym, o 10%	Przydział 30 procent budżetu programu na LIP jest zbyt duży. Nie służą one bezpośrednio rozwiązywaniu problemów transgranicznych. Na przykład, w trakcie realizacji bieżącego programu mieliśmy sytuację, w której Państwowa Administracja Regionalna Lwów odegrała rolę beneficjenta (Uwaga: zgodnie z prawem ukraińskim, region w którym projekt jest realizowany jest zdefiniowany jako beneficjent), natomiast projekt był realizowany przez służby fiskalne państwa i Państwową Służbę Graniczną Ukrainy. Administracja Państwowa Obwodu Lwowskiego, nie miała nic wspólnego z projektem - albo bezpośrednio, albo pośrednio. Być może byłoby bardziej uzasadnione, aby zmniejszyć ten cytat i przeznaczyć więcej środków w celu rozwiązania problemów transgranicznych bezpośrednio na poziomie lokalnym.	Uwaga nie została uwzględniona Ta uwaga nie dotyczy projektu JOP i będą brane pod uwagę podczas przygotowywania CBC PBU 2021-2027.
35	Agencja	3.1.2	Uwaga do Polski i Ukrainy do	Tłumaczenie poprawne	Uwaga została

	Europejskich Innowacji, Ukraina		TŁUMACZENIA projektu JOP Określenie "wspólne działanie i wspólny projekt" został przetłumaczony w polskiej wersji tylko jako "wspólne projekty", podczas gdy w ukraińskiej wersji jako "wspólne projekty i ogólne działania". Prośba, aby poprawić tłumaczenie.	zapewni zrozumienie orientacyjnych. jednolite działań	uwzględniona Uwaga dotyczy tłumaczenia roboczego projektu JOP na polski i na język ukraiński. Tłumaczenie zostanie skorygowane. Niemniej jednak, dokument wiążący to tylko JOP w języku angielskim.
36	Agencja Europejskich Innowacji, Ukraina	3.1.2	Wniosek o to aby, nie zawęzić działań w ramach Priorytetu 2 CT7 ("Rozwój infrastruktury ICT") do rozwoju infrastruktury ICT tak aby pozwolić na realizację również działania związane z rynkiem cyfrowej harmonizacji (usługi).	Na Ukrainie infrastruktura teleinformatyczna jest rozwijana przez wyspecjalizowane organizacje. Rozszerzenie zakresu możliwych działań będzie spełnieniem wymagań społecznych i rzeczywistych potrzeb regionów programu.	Uwaga została częściowo uwzględniona Listę projektów indykatywnych została rozszerzona o dwa dodatkowe działania wynikające z dokumentu programowania: - Wspólne inicjatywy dotyczące rozwoju zasobów cyfrowych i udostępniania danych; - Wspólne inicjatywy dla zapewnienia interoperacyjności infrastruktury teleinformatycznej.
37	Lwowski Obwodowy Oddział Narodowego Instytutu Badań Strategicznych, Ukraina	3.3	Propozycja włączyć ryzyko opóźnień w płatnościach Służby Skarbu Państwa Ukrainy jako jedno z potencjalnych zagrożeń realizacji Programu.	Ryzyko blokowania środków przez Służbę Skarbu Państwa Ukrainy jest poważnym potencjalnym zagrożeniem dla realizacji projektu, znane niemal każdemu uczestnikowi Programu. Pomimo to nie został on wymieniony w projekcie Programu.	Uwaga nie została uwzględniona Ryzyko nie jest już aktualne, ponieważ do uchwały Gabinetu Ministrów Ukrainy № 65 z dnia 03.01.2014 (zmienionej uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy № 441 z 10.09.2014) zostały wprowadzone zmiany, w szczególności w zakresie priorytetu dokonywania płatności związanych z realizacją programu / projektu.
38	Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody, na Ukrainie	3.1.6	Wniosek aby objąć jeden dodatkowy wskaźnik produktu na poziomie CT8, a mianowicie: - Liczba certyfikowanych laboratoriów metrologii monitorowania jakości środowiska i produkcji (na uczelni i ośrodków badawczych, etc.).	Ważne jest, aby zapewnić monitorowanie i kontrolę jakości środowiska, wody, ziemi, basenów wodnych, produktów żywnościowych itp w celu osiągnięcia CT8, dlatego uniwersytety i ośrodki badawcze mają własne laboratoria metrologii.	Uwaga nie została uwzględniona Odpowiedź – zobacz punkt powyżej.
39	Agencja Europejskich Innowacji, Ukraina	3.2.1	Na stronie 21 jest powiedziane, że "Energia odnawialna nie jest dobrze rozwinięta, z jedynym znaczącym źródłem tego typu energii posiadającego 27MW mocy w obwodzie Zakarpackiego." To zdanie odnosi się do sytuacji na Ukrainie, ale tylko w obwodzie lwowskim są dwie elektrownie słoneczne o łącznej mocy ponad 3 MW, a pierwszym etapem zostały wdrożone w 2012 roku, energetyka wiatrowa 6,6 MW zaczęła	Dane uzyskane w ramach projektu Faraday oparte są na oficjalnych danych firmy, która dokonała takich inwestycji	Uwaga nie została uwzględniona Propozycja nie jest sformułowana. Analiza społeczna i gospodarcza obszarów programu została opracowana w ramach pomocy ekspertów zewnętrznych.

			działać w 2014.		
40	Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody, na Ukrainie	3.1.1	<p>Wniosek o uwzględnienie przekształcenia użytkowania przyrody i jej ekologicznej i ekonomicznej oceny (ilość gruntów, na których nie są wykorzystywane systemy odwadniające, itp).</p> <p>CT3 powinien być wprowadzany w życie zgodnie z przepisami i regulacjami na poziomie Ukrainy - UE, takich jak umowy o stowarzyszeniu, załączniki 29 i 30 Umowy w sprawie ochrony środowiska, Dyrektywy Ptasiej, dyrektywy w sprawie zarządzania środowiskiem itp. Dlatego zgodność wszystkich projektów z przepisami dyrektyw UE, przepisów i norm powinno być oceniona.</p>	Nie ma uzasadnienia.	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Propozycja modyfikacji i uzasadnienie dla JOP nie zostały sformułowane.</p> <p>SEA oraz JOP powstał w dialogu między zewnętrznymi ekspertami środowiskowymi, MA, JPC a szeroką publicznością poprzez przesłuchania i publiczne konsultacje, zorganizowane we wszystkich krajach uczestniczących. Oprócz debat publicznych i konsultacji projektu SEA został opublikowany raport na stronie internetowej Programu, co ułatwiło dostęp do dokumentów z całego obszaru Programu. Szczegóły dotyczące konsultacji projektu i sprawozdania z SEA wkrótce zostaną umieszczone na ENPI CBC Program Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 - stronie www.pl-by-ua.eu.</p> <p>Zgodność z przepisami aktów prawnych w zakresie ochrony środowiska będzie jednym z elementów oceny wniosków składanych do Programu.</p>
41	Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody, na Ukrainie	3.1.1	<p>Wniosek o włączenie kwestii "ekologiczne, przemiany gospodarcze i społeczne agrarnej przyrody użytku i ich wpływ na stan utrzymania ludności Wołynia i regionu Równe" (w porównaniu z Białorusią i Polską - analizy perspektyw zrównoważonego rozwoju)</p>	Brak uzasadnienia.	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>Propozycja modyfikacji i uzasadnienie dla JOP nie zostały sformułowane.</p>

Tab. 2. Tabela z innymi nie związanymi z JOP pytaniami, uwagami/opiniami złożonymi za pośrednictwem formularzy on-line i podczas konferencji publicznych

LISTA AKRONIMÓW UŻYTYCH W TABELI:

AA	Instytucja Audytowa
AF	Formularz Wniosku projektowego
CBC	Współpraca transgraniczna CCP Kontrolny Punkt Konktaktowy
CfP	Nabór wniosków projektowych
EC	Komisja Europejska
GoA	Grupa Audytorów
ENI	Europejski Instrument Sąsiedztwa
EU	Unia Europejska
IR	ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) NR 897/2014 z dnia 18 sierpnia 2014 r. ustanawiające przepisy szczegółowe dotyczące wdrażania programów współpracy transgranicznej finansowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa
MA	Instytucja Zarządzająca
JMC	Wspólny Komitet Monitorujący
JOP	Wspólny Program Operacyjny
JPC	Wspólny Komitet Programujący
JTS	Wspólny Sekretariat Techniczny Programu na lata 2007-2013, który będzie pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej (IP) w Programie na lata 2014-2020
NGO	Organizacja pozarządowa
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
SEA	Strategiczna Ocena Środowiska
CT	Cel tematyczny
MF	Ministerstwo Finansów
MFA	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
NA	Władza Krajowa
PRAG	Praktyczny przewodnik dla zamówień i dotacji na działania zewnętrzne Unii Europejskiej
SME	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

r	Instytucja zgłaszająca uwagi	Treść uwagi. Proponowana zmiana	Odpowiedź
1	Zielona Ekoturystyka , Białoruś	Białoruscy partnerzy mają interes w znalezieniu partnerów w Polsce. Wniosek o utworzenie listy polskich partnerów do dalszej współpracy w celu ułatwienia procedury dalszej współpracy.	Organizacja działań i zdarzeń, przyczyniając się do rozwoju współpracy będzie możliwa, gdy program jest zatwierdzony przez KE. Następnie zostaną zorganizowane partnerskie fora wyszukiwania. Ponadto dział poświęcony rozwijaniu projektów partnerskich będzie dostępny na stronie internetowej Programu.
2	Narodowa Unia Turystyczno – Sportowa, Grodno, Białoruś	Sugestia, aby zwiększyć poziom zaufania w ramach nowego programu audytorów.	Na Białorusi system monitorowania trzyzaniomowy został zaproponowany w celu realizacji Programu (decyzja została podjęta za obopólną zgodą i weszła w protokole z Grupy Roboczej dla CBC w MSZ Białorusi (1) MFA - instytucja odpowiedzialna za

			<p>realizację Programu ogólnego;</p> <p>(2) CCP - Narodowa Jednostka Koordynująca TACIS; jego funkcje zostaną określone w przyszłości (do tej pory wskazano zakres funkcji);</p> <p>(3) Poziom audytu - MF Białorusi; wybrany przedstawiciel MF będzie uczestniczył w GoA, odpowiedzialnej za przygotowanie listy firm audytorskich, z których beneficjenci dokonają wyboru biegłego rewidenta dla swojego projektu; każda firma audytorska zawarta w liście będzie wyposażona w specjalne szkolenia.</p>
3	Narodowa Unia Turystyczno – Sportowa, Grodno, Białoruś	Wniosek o określenie ścisłych granic w zakresie przetwarzania informacji i audytu rachunków nie tylko dla Białorusi, ale także dla JTS.	Kontrola wydatków dokonywana przez JTS jest jednym z etapów weryfikacji systemu wielopoziomowego, zawierając w weryfikację zewnętrznych audytorów JTS, MA, CCP, GoA, AA, EC i Europejskie Trybunały.
4	Państwowy Uniwersytet Yanka Kupala, Grodno, Białoruś	Kto może dokonać komentarzy / uwag do raport, gdy rewident zweryfikuje wydatki beneficjentów?	Kontrola wydatków dokonywana przez JTS jest jednym z etapów weryfikacji systemu wielopoziomowego, zawierając w weryfikację zewnętrznych audytorów JTS, MA, CCP, GoA, AA, EC i Europejskie Trybunały.
5	Narodowa Unia Turystyczno – Sportowa, Grodno, Białoruś	<p>a) zróżnicowane podejście do zwolnienia podatkowego w odniesieniu do współfinansowania UE i wkładu własnego;</p> <p>b) zwolnienie z VAT dla głównego wykonawcy i bez takiego zwolnienia dla podwykonawców;</p> <p>Są one związane z trudnościami w podzieleniu kosztów (a w konsekwencji zwolnienie z podatku) konkretnego produktu (działanie kompleksowe), np. budowa dróg - w przypadku realizacji projektów inwestycyjnych powoduje powtarzające się konflikty powstające pomiędzy beneficjentami (lub partnerami projektu) i organizacjami wdrażającymi i ustawodawczymi.</p>	Zgodnie z decyzją Rady Ministrów Republiki Białoruś (RB) nr 1522 z dnia 21.11.2003, wkład własny białoruskich partnerów nie jest zwolniony z podatku. Zdaniem KE, jest to niezgodne z obecną umową ramową 2008 Dekret Prezydenta RB nr 460 z 22.10.2003. Stwierdza on, że tylko środki na pomoc techniczną (współfinansowane przez UE) cła i inne opłaty są zwolnione z podatku VAT. Na dzień dzisiejszy nie ma ostatecznego rozwiązania a Ministerstwo Finansów Białorusi ma pytania.
6	Państwowy Uniwersytet Yanka Kupala, Grodno, Białoruś	Czy zamówień w ramach programu PBU 2014-2020 będą przedmiotem ustawodawstwa krajowego?	Procedury udzielania zamówień publicznych w ramach Programu mogą być określone w umowie o finansowaniu pomiędzy EC a Białorusią, jednak brane są również pod uwagę postanowienia artykułu 52 IR.
7	Dneper-Bug waterway, Pinsk, Białoruś	Prośba o zwiększenie wymagań dotyczących procedur kontroli. Opóźnienia w kontroli mają negatywny wpływ na harmonogram realizacji projektu.	CCP będzie działać jako koordynator prac biegłego rewidenta; będzie możliwość wybierania firmy audytorskiej oprócz firm z zalecanej listy. Wszystkie wybrane firmy audytorskie będą otrzymywać dodatkowe szkolenia.
8	Regionalny Komitet Wykonawczy, Svislach, Białoruś	Czy władze białoruskie uproszczą procedury zatwierdzenia projektu? Procedura wyboru projektów przez władze białoruskie po otrzymaniu dotacji jest bardzo długa.	Propozycje zmian do decyzji Rady Ministrów RB nr 1522 i 1513 zostały przedstawione Radzie Ministrów RB. Należą do nich odpowiednie zmiany procedur i ich ułatwień. Jeśli będą one zatwierdzone, proces będzie znacznie łatwiejszy i szybszy.
9	Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Białoruś	Jak rozwiązać kwestie audytu, kontroli, monitorowania działań podejmowanych w ramach projektów, w przypadku organów ścigania? Czy opinia biegłego rewidenta, wydana przez wydział wewnętrzny może być uznana za zgodną z prawem? Kontrola działalności finansowej organów ścigania, takich jak departamentów MSWiA, Straży Granicznej, Straży Celnej może być dokonana zgodnie z prawem, tylko przez	Wydatkowanie środków unijnych Programu będzie weryfikowane przez niezależne firmy audytorskie, znajdujące się na liście zatwierdzonej przez CCP w Republice Białoruś. Do tej pory nie było żadnych problemów w tym zakresie także w odniesieniu do centralnych urzędów z Białorusi (np. Urząd Celny).

		właściwe organy rządowe.	
10	Grodzieńska Regionalna Stacja Transfuzji Krwi, Białoruś	Możliwość zaprezentowania projektu (pierwotnej wersji projektów); złożenie wersji projektu ograniczy konieczność rozwijania wszechstronnych i kompletnych propozycji projektów i wszystkich załączników do nich. Tylko kandydaci którzy przejdą przez etap oceny pierwszej wersji projektu będą musieli przedłożyć inne dokumenty .	Rozwiązanie to zostało przeanalizowane na etapie rozwoju programu. Do tej pory nie została podjęta decyzja o wprowadzeniu tzw. fiszek projektowych (ograniczone ogłoszenie) problemu, będzie ona przedmiotem decyzji JMC.
11	Grodzieńska Regionalna Stacja Transfuzji Krwi, Białoruś	Możliwość złożenia propozycji projektu w polskiej wersji językowej; Polski jest bardziej rozpowszechniony w regionie.	Przedstawiciele trzech krajów uczestniczących w programie zdecydowały, że angielski jest językiem urzędowym Programu; w konsekwencji, propozycje projektów będą składane w języku angielskim. Niemniej jednak, dla celów wytycznych / instrukcji / wytycznych dla wnioskodawców / beneficjentów, organizacja szkoleń i warsztatów itp. będzie możliwość użycia języków narodowych.
12	Grodzieńska Regionalna Stacja Transfuzji Krwi, Białoruś	Możliwość czytania udanego projektu, który został zatwierdzony.	W sekcji "O projektach" na oficjalnej stronie internetowej Programu będzie lista zakontraktowanych projektów wraz z informacjami na temat danych kontaktowych partnerów. To samo podejście będzie stosowane w nowym programie.
13	Państwowy Uniwersytet Yanka Kupala, Grodno, Białoruś	Forma składania wniosku: czy będzie możliwe przedstawienie wniosku zarówno w formie elektronicznej i papierowej? Czy jedna z form preferowana?	Elektroniczny proces aplikacji będzie możliwy, Generator wniosku elektronicznego jest opracowywany.
14	Lwowski Obwodowy Oddział Narodowego Instytutu Badań Strategicznych, Ukraina	Pierwszy CfP został uruchomiony w listopadzie 2009 roku i zaczął szukać zewnętrznych ekspertów do oceny propozycji "tylko w czerwcu 2011. Dlaczego to trwa tak długo, aby uruchomić proces oceny, który dokonywał by oceny i czy przedstawiciele wszystkich krajów uczestniczących brali udział w tym procesie?	Program został przyjęty przez Komisję Europejską w listopadzie 2008 roku, zaraz po tym struktury dotyczące realizacji Programu zostały utworzone. Na początku 2009 roku pierwsze spotkanie JMC miało miejsce i pierwszy CfP został uruchomiony w listopadzie 2009 roku i zakończył się na 1 marca 2010, a następnie dokonywano administracyjnej części oceny. Fakt, że ocena jakości AFS rozpoczęła się dopiero w lecie nie oznacza opóźnienia, gdyż jest wynikiem działań krok po kroku. A najlepszym dowodem jest fakt, że wszystko odbyło się prawidłowo a wyniki wyboru dostępne były już w listopadzie 2010. W ten sposób cały proces selekcji, biorąc pod uwagę liczbę AFs, w rzeczywistości trwał bardzo krótko. Mówiąc o narodowości ekspertów, reprezentują oni wszystkie trzy państwa uczestniczące. Pozwala to zagwarantować, że każdy kraj był reprezentowany przez odpowiednią liczbę specjalistów. Poza tym, zostały stworzone specjalne procedury dotyczące procedury oceny przez KE. Procedury te zawierają w szczególności wymagania w stosunku do ekspertów. Należy również zauważyć, że eksperci wybrani zostali i zatwierdzeni przez JMC. Oznacza to, że osoby te niewątpliwie mają wymagany poziom kompetencji w tej dziedzinie.
16	Państwowy Uniwersytet "Instytut studio regionalnych M. Dolishnyi NAS, Ukraina	Czy to możliwe, aby zobaczyć gdzieś raport Programu dot. poniesionych wydatków?	Do dnia 30 czerwca każdego roku sprawozdania Programu za rok poprzedni zostają złożone do EC. Sprawozdanie takie zawiera dane dotyczące wsparcia technicznego, a także działań podejmowanych dla realizacji projektów. Ponadto nie zawiera listy wydatków, informacje na temat wydatków bezpośrednio dotyczą tylko instytucji uczestniczących w projekcie. Informacje na temat wszystkich projektów

			zakontraktowanych w ramach Programu 2007-2013 jest również dostępna na stronie internetowej programu (http://www.pl-by-ua.eu/en ,
17	"DIAMEB" LLC, Ukraina	Jednym z priorytetów CBC Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 dotyczącym rozwoju konkurencyjności i promowania MŚP w regionie, Jednak tylko organizacje non-profit mogły ubiegać się o dofinansowanie. Dlaczego firmy for-profit zostały wyłączone z udziału w programie?	Jest decyzja trzech krajów uczestniczących, które podały, że projekty realizowane w ramach Programu będą non-profit z natury. Dlatego wszystkie instytucje for-profit nie mogły wziąć udziału w Programie na lata 2007-2013.
18	"DIAMEB" LLC, Ukraina	Wsparcie ze strony administracji regionalnej państwa w zakresie uczestnictwa w programie istnieje, ale nie jest to wystarczające. Czy istnieją jakieś dodatkowe wsparcie dla potencjalnych beneficjentów z боку Programu?	Jeśli chodzi o informacje dotyczące wszystkich działań rozprzestrzeniania Programu, struktury zarządzające Programem zapewniły rozprzestrzenianie informacji i promocji, np. liczba szkoleń, obozów umiejętności, partnerskie forum. Będą one prowadzone w całym obszarze Programu.
19	NGO „Ekologiczne Inicjatywy” , Ukraina	Czy problem zwolnienia z podatku VAT będzie rozwiązany w trakcie realizacji nowego programu? Problem zwolnienia z VAT dla dodatkowych funduszy powstał w ramach trwającego procesu wdrażania Programu.	Procedura zwolnienia z podatku VAT jest regulowana uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy Nr 153 z dnia 15.02.2002 jak. Zgodnie z tą uchwałą Plan zamówień na towary, roboty i usługi złożony przez beneficjenta / partnera. Obecnie Ministerstwo Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy pracuje nad poprawą zarówno, procedury rejestracji oraz procedur zwolnienia z VAT. Niezbędne zmiany i uproszczenia będą przedstawione do końca roku.
20	Lwowska Rada Regionalna, Ukraina	Wniosek o przedstawicieli rad regionalnych i euroregionów w procesie wdrażania Programu. Czy takie instytucje uczestniczą w JMC oraz innych grupach roboczych w charakterze obserwatorów? Wniosek jest uzasadniony, biorąc pod uwagę fakt, że Obwód reprezentuje rady społeczności w regionie i euroregionach, które działają na granicy polsko-ukraińsko-białoruski (Karpacki, Bug, Niemen, Puszcza Białowieska) i koordynowania CBC w regionie.	Udział żadnego z euroregionów ani Rad Obwodów nie jest przewidziany w tej chwili. Do tej pory przedstawiciele regionalnej administracji państwowej są planowani na członków JMC od strony ukraińskiej.
21	Agencja Lokalnego Rozwoju Regionu Vynogradiv, Ukraina	Wszystkie projekty nagrodzone otrzymujące dotację muszą przejść procedurę rejestracji w Ministerstwie Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy. Czy to może być podstawą do uznania dofinansowania projektu w budżecie na następny rok, na podstawie procedury uproszczonej? Jest to dość trudne, aby zapewnić własne dofinansowanie w wysokości 10 procent wartości projektu. Jeśli, na przykład, wartość projektu wynosi 1 mln euro, dofinansowanie wkładu własnego musi być co najmniej 100 tysięcy euro, co stanowi ok. 2 miliony hrywien. Suma ta jest raczej trudna do znalezienia w lokalnym budżecie.	Przy sporządzaniu budżetu rocznego, każdy organ samorządu terytorialnego przewiduje pewną ilość środków finansowych na realizację programów, w tym mające na celu realizację projektów współpracy transgranicznej. Jeśli chodzi o możliwość wykonania decyzji o zwiększeniu funduszu przez Ministerstwo Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy kwestia ta powinna zostać wzięta pod uwagę.
22	Agencja Lokalnego Rozwoju Regionu Vynogradiv, Ukraina	W celu uproszczenia procedury weryfikacji, proponuję uproszczenie modeli raportów i obejmujące cztery następujące kolumny: linia budżetowa, budżet ogólny, ilość środków przeznaczonych na I, II, III płatności zaliczkowych i płatności salda. Dedykacja z 9 na 22 miesiący do procedur	Pewne uproszczenia procesu sprawozdawczego zostały wprowadzone w programie na lata 2007-2013 oraz będziemy pracować nad dalszym uproszczeniem raportowania, aby skrócić procedurę weryfikacji.

		sprawozdawczych jest zbyt duża, bo tylko 13 miesięcy pozostaje do realizacji projektu.	
23	Administracja Państwowa Obwodu Lwowskiego, Ukraina	Sugestie dla Programu PL-BY-UA 2021-2027 dotyczącego 3 etapów konsultacji publicznych w projekcie JOP: I. Opracowanie zaleceń na szczeblu ekspertów, a mianowicie na poziomie JPC i EC; II. Konsultacje społeczne fazowe - na poziomie organizacji pozarządowych, samorządów, lokalnych grup ekspertów; III. Prezentacja produktu końcowego. Obecnie prowadzone są rozmowy, ale społeczeństwo jest świadome ich ograniczonym wpływem na podjęciem ostatecznej decyzji.	Opinia regionów Programu jest ważna i zostało zapewnione podczas całego procesu z udziałem przedstawicieli władz regionalnych, którzy wspólnie z władzami centralnymi były prezentowane w JPC. Będzie to brane pod uwagę podczas przygotowywania CBC PBU 2021-2027. Ponadto, należy mieć pewność, że uwagi przedstawione są istotne i mogą wpływać na ostateczny kształt programu.
24	Administracja Państwowa Obwodu Lwowskiego, Ukraina	Mam dużą prośbę do JTS: Aby zapobiec spadku lokalnych przedstawicielstw (Oddziałów), a nawet wzmocnić ich pracę, ponieważ to jest nasza "delegacja" na Ukrainie. Im one skuteczniej działają, tym mniej wstępuje problemów dotyczących realizacji Programu. Oddział jest niewątpliwie bardzo istotnym instrumentem, ponieważ obejmuje organizację szkoleń, konsultacji z osobami, które przedkładają projekty oraz wsparcie projektów, które są realizowane.	Zdajemy sobie sprawę z zakresu zadań, a także ciężaru odpowiedzialności, które ponoszą nasze oddziały i jesteśmy absolutnie zainteresowany skuteczną kontynuacji ich działalności w nowym programie.
25	Agencja Europejskich Innowacji, Ukraina	Mam propozycję dotyczącą zaangażowania opinii publicznej w proces konsultacji wcześniej, nie w końcowym etapie.	JPC został stworzony w celu stworzenia ram nowego programu. Składa się z przedstawicieli władz centralnych, samorządów oraz euroregionów. Dlatego też, nie tylko władze centralne, ale wszyscy uczestnicy procesu powinny zapewnić, że opinie na poziomie lokalnym są uznawane. W ten sposób zapewniono zaangażowanie publiczne.
26	Agencja Europejskich Innowacji, Ukraina	Kto będzie przeprowadzał oceny projektów i jakie są oczekiwania JMC nad projektem? Jakie wymagania administracyjne do projektów? Będą one znane wcześniej? W ramach obecnego programu procedura oceny była w jakiś sposób dyskryminująca dla strony ukraińskiej, na przykład 10-15 projekty zostały odrzucone z powodu wymogów administracyjnych (np. Firma nie miała statusu non-profit).	Procedura oceny będą dostępne natychmiast po uruchomieniu CFP. W tym samym czasie zostaną ogłoszone kryteria administracyjne i kryteria oceny jakości. Kryteria wyboru powinny być zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, który składa się z przedstawicieli trzech krajów. W ten sposób zapewni się, brak dyskryminacji jakiegokolwiek strony.
27	Administracja Państwowa Regionu Volyn , Ukraina	Jeden na 4 CT to promocja zarządzania granicami i bezpieczeństwo granic, mobilności i zarządzania migracją (CT 10). Jak rola regionu jest traktowana w CT? Moim zdaniem, są to dodatkowe pieniądze, które nie przyjdą do regionu, bo LIPy są realizowane bezpośrednio przez władze centralne, powodując zmniejszanie alokacji na projekty do realizacji w regionach.	Fundusze dla takiego projektu będą dostępne nie tylko w LIPach, ale również w ramach procedury konkursowej. W każdym razie, w TO10 wyniki osiągnięte posłużą się osobom przekraczającym granicę. Nie możemy więc stwierdzić, że te pieniądze będą stracone dla regionów.
28	Administracja Państwowa Regionu Volyn , Ukraina	W obecnym Programie wkład własny musi osiągnąć 10%. Czy stawka ta zmieni się w nowym programie?	Stawka własnego współfinansowania wydatków projektu pozostaje bez zmian. Podobnie jak w obecnym programie, partnerzy muszą zapewnić co najmniej 10 procent całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.
29	Staryj Sambor Rayon Administracji Państwowej, Ukraina	Priorytet 2 CT8 "wspólne bezpieczeństwo ". Czy możemy się spodziewać, że projekty związane z ochroną przeciwpowodziową (np wzmocnienia regulacji koryta rzek banku), wspierane będą w ramach tego	Pod warunkiem, że wszystkie inne wymogi są spełnione, takie projekty mogą dopasować się w Priorytet 2 z CT8.

		priority?	
30	Staryj Sambor Rayon Administracji Państwowej, Ukraina	Czy Główna zasada dotycząca lidera projektu zostanie zachowana? Czy będzie miało znaczenie, czy lider pochodzi z krajów UE?	Tak jak w Programie 2007-2013, główny beneficjent będzie brał odpowiedzialność za całość realizacji projektu i nie ma znaczenia, czy ta organizacja jest zarejestrowana w Polsce, na Ukrainie i Białorusi.
31	Staryj Sambor Rayon Administracji Państwowej, Ukraina	Czy AF są już dostępne i czy można je otrzymać?	Obecnie AF nie są dostępne, JTS/MA właśnie go opracowują, tak jak elektroniczny generator aplikacji. Tak szybko, jak będzie on gotowy i zatwierdzony przez JMC, będzie on dostępny.
32	Lwowaska Rada Regionalna, Ukraina	Chciałbym zaproponować, aby zaangażować władze samorządowe w JMC i grupy robocze pracujące w ramach Programu. Regionalna Rada wspiera instytucje i organizacje uczestniczące w Programie. Dlatego stworzyłbym Procedury dofinansowania Międzynarodowego Projektu Pomocy Technicznej, ale chcielibyśmy także brać udział nie tylko na etapie dofinansowania projektów, ale również na wszystkich etapach realizacji Programu.	Udział żadnej z Rad Obwodów nie jest przewidziany w tej chwili. Do tej pory przedstawiciele regionalnej administracji państwowej są planowani na członków JMC od strony ukraińskiej.
33	Ukraińska Organizacja Niepełnosprawnych Weteranów Sił Zbrojnych Ukrainy	Czy współpraca w dziedzinie rehabilitacji i przekwalifikowanie zawodowe inwalidów, w tym weteranów jest możliwa?	W ramach CT8.
34	Ukraińska Organizacja Niepełnosprawnych Weteranów Sił Zbrojnych Ukrainy, Ukraina	Kto może zapewnić praktyczną pomoc w opracowaniu projektu, dokumentów, tłumaczenie itp.?	Organy Programu będą prowadzić szkolenia w językach narodowych, gdzie zostaną zaprezentowane mechanizmy wyboru projektów i wszystkie wymagania dotyczące zawartości aplikacji. Nie jesteśmy w stanie zapewnić tłumaczenia dla każdego uczestnika, aby pomóc mu wypełnić AF. Wnioskodawcy muszą zrobić to sami.
35	Rada Miasta Luck, Ukraina	Czy procedura składania wniosków o dofinansowanie będzie zmieniona? Mam na myśli wprowadzenie 2-etapowego systemu składania AF: - I etap - złożenie fiszki projektowej; - II etap - złożenie pełnego wniosku. Taka procedura ma zastosowanie do CfPs zarządzanych bezpośrednio przez Komisję Europejską, poprawiając jakość wniosków projektowych i czyniąc proces składania AF łatwiejszym dla wnioskodawców.	Rozwiązanie to zostało przeanalizowane na etapie rozwoju programu. Do tej pory nie została podjęta decyzja o wprowadzeniu fiszek projektowych. Problem będzie przedmiotem decyzji JMC.
36	Agencja Lokalnego Rozwoju Regionu Vynogradiv, Ukraina	Czy to możliwe, aby otrzymać zaliczkowanie płatności w transzach do określonych celów operacyjnych w celu uniknięcia ryzyka bankowego - upadłości banków na Ukrainie? Innym rozwiązaniem jest otwarcie konta w banku znajdującego się w Unii Europejskiej, jednak procedury nabycia licencji Narodowego Banku Ukrainy i przeprowadzenia niezbędnych weryfikacji środków przeciwdziałających z Ukrainy może trwać 8-9 miesięcy.	Nie ma jednego rozwiązania dotyczące tej kwestii Program nie przewiduje żadnych określonych wymagań do konta bankowego. Jedyne wymagania przewidziane przez ustawodawstwo krajowe, należy uznać w tej sytuacji. Postanowienia Programu zezwolą na otwarcie konta w UE przez ukraińskiego beneficjenta. Można uznać to rozwiązanie. Istnieje również możliwość korzystania z kont banków pośredniczących. Ryzyko upadłości banku, jak również ryzyko kursów walutowych leży po stronie beneficjenta.
37	Agencja Lokalnego Rozwoju Regionu Vynogradiv, Ukraina	Czy to możliwe, aby wskazać (w przypadku umów z podwykonawcami) wartości kontraktu w EUR określając jej równowartość w walucie krajowej? Takie rozwiązanie minimalizuje ryzyko inflacji i jej	Program nie narzuca żadnych wymagań w tym zakresie, więc tylko przepisy krajowe muszą być przestrzegane.

		negatywny wpływ.	
38	Stowarzyszenie Rozwoju Resortu Schidnytsya, Ukraina	<p>Czy możliwe jest stworzenie na Ukrainie systemu funduszy poręczeniowych na kapitał dla CBC i dofinansowanie projektów? Proponujemy także uproszczenie procedury własnej alokacji dofinansowania.</p> <p>Istnieją dwa rodzaje własnego dofinansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 procent całkowitych kosztów projektu, które muszą być pokrywane bezpośrednio przez partnerów projektu; - 18 procent całkowitych kosztów projektu jest udział partnerów, którzy będą refundowani przez MA po realizacji projektu. <p>Trudno pokryć 28 procent kosztów projektu przez małe organizacje pozarządowe, które nie otrzymują stałego finansowania.</p>	Ukraińska NA rozważy tę kwestię.
39	Agencja Regionalnego Rozwoju i Europejskiej Integracji, Ukraina	<p>Czy możliwe jest wprowadzenie zmian do programu, tak aby płatności końcowe mogą być wykonane na podstawie zatwierdzonej dokumentacji uzupełniającej (certyfikaty, świadectwa zakończenia robót świadczenia usług, listy przewozowe), które nie zostały uiszczone w momencie przekazania raportu końcowego, ale będą wypłacane od płatności salda? Samorządy często borykają się z problemem braku środków na finansowanie zarówno, miękkich jak i infrastrukturalnych projektów.</p>	Co do zasady, wszystkie koszty projektu powinny zostać poniesione przed złożeniem raportu końcowego. Dalsze szczegóły zostaną opracowane w ramach programu na późniejszym etapie.
40	Agencja Regionalnego Rozwoju i Europejskiej Integracji, Ukraina	<p>Sugestia, aby traktować VAT za koszty kwalifikowane dla tych instytucji, które nie mogą go refundować. Wiele organizacji pozarządowych i instytucji publicznych nie mają możliwość zwrotu podatku VAT</p>	<p>Zgodnie z art. 49 rozporządzenia wykonawczego EC dot. ceł, podatków i opłat, w tym podatku VAT, z wyjątkiem przypadków, do odzyskania w ramach odpowiednich krajowych przepisów podatkowych, chyba że określono inaczej w odpowiednich przepisach negocjowanych z krajami partnerskimi współpracy transgranicznej". W związku z tym, wszystkie procedury dotyczące kwalifikowalności podatku VAT dla organizacji z Ukrainy i Białorusi zostaną określone w umowie o dofinansowanie, który będzie przedmiotem negocjacji pomiędzy EC i Ukrainy / Białorusi.</p>
41	Lwowska Rada Regionalna, Ukraina	<p>Sugestia, aby traktować VAT za koszty kwalifikowane dla wszystkich ukraińskich instytucji. Definicja kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych kosztów jest regulowana w Praktycznym przewodniku. Dokument ten (zgodnie z definicją dostępną na http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/practical_guide/index_en.htm.) jest narzędziem, które jednolicie reguluje procedury zawierania umów mających zastosowanie do wszystkich umów, które dotyczą pomocy zewnętrznej EC i są finansowane z budżetu ogólnego. W szczególności informacje dotyczące systemu podatkowego mającego zastosowanie do udzielenia zamówienia, określone są w załączniku: http://ec.europa.eu/europeaid/prag/annexes.do?group=E E3a1.</p> <p>W powyższym załączniku stwierdza się, że</p>	<p>Kwestia kwalifikowalności podatków (w tym VAT) dla organizacji realizujących projekty w ukraińskich ramach ENPI Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 był regulowany przez porozumienia w sprawie finansowania JOP z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 EISP-CBC / 2008 / z dnia 24.12.2009 020-299.</p> <p>Co do kwalifikacji podatki w ENI Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014 - 2020, zgodnie z art. 49 rozporządzenia wykonawczego EC dot. ceł, podatków i opłat, w tym podatku VAT, z wyjątkiem przypadków, do odzyskania w ramach odpowiednich krajowych przepisów podatkowych, chyba że określono inaczej w odpowiednich przepisach negocjowanych z krajami partnerskimi współpracy transgranicznej". W związku z tym, wszystkie procedury dotyczące kwalifikowalności podatku VAT dla organizacji ukraińskich zostaną</p>

		<p>wszystkie podatki, w tym podatek VAT, nie stanowią kosztów kwalifikowalnych, z wyjątkiem przypadku gdy beneficjent może udowodnić, że nie może odzyskać podatek VAT. JST w swoich dokumentach programowych w trakcie realizacji Programu Współpracy Transgranicznej PBU 2007-2013 kierował się zasadami, zgodnie z którym: dla polskich beneficjentów stosowane zasady Prag, podczas gdy dla ukraińskich partnerów pkt 3.3 i 3.4 Umowy ramowej między ukraińskiego rządu i WE z 09.3.2008, obowiązuje od 01.06.2009 (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_763) zostały wykorzystane.</p> <p>Tego porozumienia ramowego nie wymienia się w umowie o dotację, które definiuje istotę międzynarodowej pomocy technicznej. Procedura realizacji dotacji jest opisana w uchwale Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 12.08.2010 № 1111 "w sprawie zatwierdzenia w przygotowaniu i realizacji projektów współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa". To zderzenie doprowadziło do sytuacji, w której ukraińscy beneficjenci realizujący projekty międzynarodowej pomocy technicznej (ITA) w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2007 - 2013 były w gorszej sytuacji w porównaniu z polskimi partnerami Procent dofinansowania własnego wkładu został zwiększony do 30%, ponieważ z reguły samorządy i organizacje pozarządowe nie podlegają opodatkowaniu VAT i nie są w stanie go odzyskać. Ukraina opracowała mechanizm procedury zwolnienia z VAT dla projektów ITA, ale dotyczy to jedynie udzielanych środków i nie ma zastosowania do wkładu własnego ponownie zwiększając to obciążenie finansowe ponoszone przez partnerów ukraińskich Jak uznała UE Ukraina jako kraj, który spełnia niezbędne wymagania i może być beneficjentem pomocy zagranicznej dostarczonych przez UE (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_763), uważamy, że konieczne jest stosowanie zasad PRAG dla ukraińskich i polskich organizacji uczestniczących w ENI Programu Współpracy Transgranicznej PBU 2014 - 2020 na podstawie parytetu.</p>	<p>określone w umowie o dofinansowanie, która będzie przedmiotem negocjacji między Wspólnotą Europejską a Ukrainą.</p>
42	Państwowy Komitet Celny Republiki Białorusi	<p>Zalecamy stosowanie procedury udzielania zamówień zgodnie z ustawodawstwem Białorusi, gdy organizowane są i przeprowadzane są procedury udzielania zamówień na towary (prace, usługi) na koszt budżetu republiki w ramach dofinansowania z białoruskiej. strony Ze względu na fakt, że organy celne Republiki Białorusi są organ rządowy finansowanym z republikańskiego budżetu, procedura udzielania zamówień publicznych na koszt budżetu republikańskiego odbywa się</p>	<p>Procedury udzielania zamówień publicznych w ramach Programu mogą być określone w umowie o finansowaniu pomiędzy EC i Białorusi, jednak obserwowane są również postanowienia artykułu 52 IR.</p>

		zgodnie z przepisami prawa zamówień białoruskiego (Uchwała Rady Ministrów Republiki Białoruś "O zmianie niektórych uchwał Rady Ministrów Republiki Białoruś").	
43	Polsko – Ukraińska Izba Turystyczna, Polska	Czy organizacja, która konsolidująca członków z krajów programu, ale ma siedzibę poza obszarem Programu, może ubiegać się o dofinansowanie projektu?	W należyście uzasadnionych przypadkach oraz z uwzględnieniem przepisów artykułu 45 z IR tacy beneficjenci mogą uczestniczyć w programie, ale ich projekty muszą być realizowane na obszarze wsparcia.
44	Urząd Miast Łączna, Polska	a) Czy prace budowlane w sąsiednich regionach uprawnione są do wsparcia w Programie? W poprzedniej perspektywie, to nie było możliwe zastosowanie tego do napraw i rekonstrukcji. b) Uwaga dotycząca braku publikacji propozycji wnioskodawców i beneficjentów programu i czy sytuacja ta ulegnie zmianie. Chodzi o przejrzystość dysponowania środkami publicznymi. System PRAG uniemożliwia ujawniania informacji.	a) Nie będzie takich ograniczeń w nowym programie - sąsiednie regiony będą mogły ubiegać się według takich samych zasad jak regiony główne. b) Dane dotyczące umów podpisanych zostaną opublikowane. Ta kwestia będzie dalej analizowana i przedstawiciele trzech państw uczestniczących w programie podejmą decyzję.
45	Osoba prywatna	a) Pytanie o precyzyjną definicję projektów niekomercyjnych.. b) Czy koncept infrastruktury transportowej dotyczy tylko dróg czy także np. parkingów?	a) określenie "projektów niekomercyjnych" nie zostało jeszcze skonfigurowane dla nowego programu. Można odnieść się jedynie do obecnego. W programie na lata 2007-2013 dwa ograniczenia miały zastosowanie: 1. Organizacja projektów nie mających charakteru handlowego - cel publiczny lub prywatny, który przydziela zyski na cele charytatywne / do spraw społecznych. 2. Przychody generowane w wyniku działań w ramach projektu nie mogły przekroczyć kosztów. b) W celu zakwalifikowania się, projekt powinien być zgodny z założeniem celów szczegółowych i priorytetami, w których ma być realizowane.
46	Urząd Miasta Hrubieszów, Polska	a) Jaki będzie procent kosztów administracyjnych w projekcie? b) Czy będzie możliwe załączyć w budżecie rezerwy, jeśli tak to jaki będzie miała limit? c) Czy będzie możliwe podwykonawstwo?	a) koszty administracyjne są kwalifikowane w programie, jednak na konkretne przepisy w tej kwestii należy jeszcze poczekać b) Konkretnie przepisy dotyczące tej kwestii mają być jeszcze ustalone dla nowego programu. Niektóre z projektów mają rezerwę awaryjną ich budżetów, ale może być stosowany tylko w wyjątkowych przypadkach, po uzyskaniu pisemnej zgody MA. c) konkretne przepisy dotyczące tej kwestii mają być jeszcze ustalone dla nowego programu. Ta uwaga będzie brana pod uwagę przy podejmowaniu decyzji.
47	Urząd Miasta Łączna, Polska	a) Czy system PRAG zostanie zniesiony w nowym programie i czy kraje mogą stosować własne procedury udzielania zamówień publicznych? b) Będzie można odwołać się od oceny jakości? Do tej pory było to możliwe tylko odwołanie w przypadku odrzucenia projektu w trakcie oceny administracyjnej.	a) W ramach nowego programu, PRAG nie jest już obowiązkowe. Procedury udzielania zamówień publicznych w ramach Programu mogą być określone w umowie o finansowaniu pomiędzy EC a Białorusią i Ukrainą, jednak obserwowane są również postanowienia artykułu 52 IR. Do Polskich beneficjentów będzie miało zastosowanie polskie prawa zamówień publicznych. b) Kandydaci mają możliwość odwołania się po

			obu etapach oceny. Konkretnie przepisy dotyczące tej kwestii mają być jeszcze ustalone dla nowego programu.
48	Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska	Czy planuje się wprowadzenie zmian do uzgodnień projektów i dokumentów kontroli?	Konkretnie przepisy dotyczące tej kwestii mają być jeszcze ustalone dla nowego programu. Jednakże, gdy planuje się uproszczenie procesu jest to możliwe. Jest ona przeznaczona do utrzymania systemu, w którym biegły rewident jest przypisany do każdego projektu. Jednak nowe instytucje - CCP będzie stworzone w każdym z państw uczestniczących. Ich rolą będzie ogólna koordynacja prac biegłego rewidenta, CCP stworzy listę biegłych rewidentów i określi standardy w zakresie ich pracy.
49	Urząd Miasta Łęczna, Polska	Kiedy zostaną ogłoszone pierwsze konkursy?	Projekt Programu zostanie przedstawiony do zatwierdzenia EC do końca czerwca 2015 r. Przyjmuje się, że do końca 2015 roku EC zatwierdzi dokument, a następnie zatwierdzi umowy finansowe między stroną Europejską a Białorusią i Ukrainą. W związku z tym przewiduje się, że pierwsze CfP zostaną ogłoszone w drugiej połowie 2016 / na początku 2017 r.
50	Urząd Miasta Hrubieszów, Polska	a) Jaki będzie maksymalny czas realizacji projektów "twardych"? b) Informacje o dofinansowanie projektu powinny być zawarte w Programie. Planowane są jakieś zmiany w tym zakresie?	a) Konkretnie przepisy dotyczące tej kwestii należy będą podjęte. Szczegóły zostaną opracowane na etapie przygotowania wytycznych dla wnioskodawców. b) Bez zmian w tym zakresie. Podobnie jak w obecnym programie, maksymalna kwota dotacji wynosi 90% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu. Informacje dotyczące współfinansowania zostaną uwzględnione w całości dokumentu programu i dostępne między innymi na stronie internetowej Programu.
51	Podlaskie OZE., Polska	Następujące kwestie powinny być jasno zdefiniowane w programie: a) Jakie podmioty są uprawnione w programie i mogą ubiegać się o dotację, czy mogą to być spółki handlowe / osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą?; b) Jakie działania są kwalifikowalne w ramach programu: komercyjne lub niekomercyjne, generując przychody? W przypadku działań niekomercyjnych, czy koszty konserwacji / serwisowania mogą być pokryte z uzyskanych przychodów? Co z nadwyżką przychodów nad kosztami utrzymania przedsiębiorstwa? c) Trwałość projektu – czy jest to 5 lat od czasu zakończenia projektu? d) wstępna weryfikacja kwalifikowalności projektu., czy projekt może być realizowany w ramach Programu, zanim inwestor poniesie znaczne koszty dla projektu architektonicznego, uzgodnień środowiskowych i drogowych, pozwoleń na budowę itp	a), b) Konkretnie przepisy dotyczące tej kwestii mają być jeszcze ustalone dla nowego programu. Szczegóły zostaną opracowane na etapie przygotowania wytycznych dla wnioskodawców. Zgodnie z artykułem 47 dotacji IR projekty nie mają na celu osiągnięcie zysku. a) Zgodnie z artykułem 39 IR jest obowiązkowe dla projektu z komponentem infrastruktury. d) Rozwiązanie to zostało przeanalizowane na etapie rozwoju programu. Do tej pory nie została podjęta decyzja o wprowadzeniu tzw fiszek projektowych. Ten problem będzie przedmiotem decyzji JMC. e) lista wszystkich wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie jest zawsze publikowana wraz z publikacją CfP.

	e) Lista wymaganych załączników do wniosku o dotację	
--	--	--

Tab. 3. Zestawienie opinii i uwag zgłoszonych podczas konsultacji Prognozy oddziaływania na środowisko

Data / Kraj Zgłaszający	Treść opinii lub uwagi	Sposób rozpatrzenia
22 maja 2015 r. / Ukraina Drohobycka Rejonowa Państwowa Administracja, Oddział Kultury i Turystyki	Program współpracy transgranicznej pomaga rozwinąć możliwości i perspektywy potencjału turystycznego regionu i wzbogaca doświadczenie w odpowiednich sferach. Oczekujemy na współpracę w sferze rekreacyjno-uzdrowskiej turystyki oraz promocję Drohobycza i Ukrainy.	Dotyczy Programu PBU.
22 maja 2015 r. / Ukraina Przedsiębiorca, manager ds. działalności przedprojektowej programu Białoruś-Ukraina 2007-2013	Niewystarczająco poszerzony i skuteczny wpływ na poziom kształtowania społecznej świadomości ekologicznej związanej z ochroną środowiska oraz dotrzymaniem standardów ekologicznych i kulturowych w życiu codziennym i działalności organów państwowych i organizacji.	Dotyczy Programu PBU.
	Wymagana jest lepsza wizualizacja i unifikacja danego zagadnienia w projekcji dalszego korzystania dla wszystkich obwodów Ukrainy w trzeciej części programu współpracy transgranicznej, szczególnie w czasie implementacji umowy o asocjacji z Unią Europejską.	Dotyczy Programu PBU.
	Potrzebny jest wyraźny plan strategiczny co do dalszego wprowadzania w życie tych zasad na terenie Ukrainy i Białorusi przy wsparciu ze strony rządu za pomocą współpracy instytucyjnej.	Dotyczy Programu PBU.
21 maja 2015 Białoruś	<p>Dokument jest zbudowany na podstawie złej nomenklatury NUTS 3, nie są wzięte pod uwagę zmiany administracyjne wprowadzone w 2009 roku. Trzeba to zaktualizować.</p> <p>Dokument odwołuje się do złych priorytetów. Dokument odwołuje się do obecnego priorytetu 1-go, którego nie ma w nowym programie. Tak samo cel ogólny programu jest żywcem wzięty z obecnego programu i nie jest to cel obecnego programu, który jest w danej chwili inny.</p> <p>Dokument odwołuje się do nieaktualnego programu Unii Europejskiej. Szósty dokument wygasł w lipcu 2012 roku i od listopada 2013 roku obowiązuje siódmy ogólnounijny plan działań, który ma zupełnie inne hasło.</p> <p>Dokument odwołuje się do złej strategii ukraińskiego rozwoju regionalnego. 6-go sierpnia 2012 roku przyjęta została nowa strategia rozwoju regionalnego do 2020 roku.</p> <p>Jest tutaj informacja, iż program miałby rzekomo wspierać działania dotyczące ochrony środowiska. Jest to błędem, ponieważ cel tematyczny 6 nie jest objęty programem.</p> <p>Sugestia, aby w części, która opisuje Białoruś było wskazane, jaki to konkretnie z nazwy dokument.</p> <p>Czy przy tworzeniu oceny ekologicznej części białoruskiej Państwo konsultowali się z Białoruskim Ministerstwem Zasobów Naturalnych?</p>	<p>Dotyczy prezentacji EU-CONSULT Sp. z o.o.</p> <p>Uwzględniono.</p> <p>Uwagi dotyczące Prognozy dot. szóstego i siódmego programu unijnego w zakresie ochrony środowiska są uwzględnione w Prognozie (opisano oba programy).</p> <p>Uwzględniono. Uwaga dotycząca źródeł informacji - w Prognozie podano źródła informacji.</p>

Data / Kraj Zgłaszający	Treść opinii lub uwagi	Sposób rozpatrzenia
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Vasyl Prusak Koordynator projektu Centrum energooszczędności Lwowskiego CNII (Lwowskie Państwowe Centrum Nauki, Innowacji i Informatyzacji)</p>	<p>Ważnym priorytetem dla stałego rozwoju transgranicznej współpracy będzie dodatkowo zjednoczenie uczestników poprzednich projektów, których, zważając na ilość różnych przedsięwzięć, jest bardzo dużo. Większość organizacji obywatelskich prowadzi aktywne działania w czasie trwania programu grantowego, angażuje mieszkańców, zapoczątkowuje dobre analityczne i prognozowe opracowania, publikuje ciekawe i pożyteczne drukowane oraz elektroniczne materiały, po czym, po zakończeniu finansowania, kończy pracę w danym obszarze.</p> <p>Potrzebne jest kształcenie w zakresie ekologii, oszczędzania energii, energoefektywności, odnawialnych źródeł energii, stałego rozwoju terytoriów i społeczeństw. Powinno ono być przeprowadzane stale, przez ośrodki które działają ciągle, takie jak konsultacyjne i propagujące centra.</p> <p>Korzystnym może okazać się zapoczątkowanie i kształtowanie transgranicznych „zielonych wycieczek”. Dzięki nim zwiększy się zatrudnienie (organizacja wycieczek, transport, żywienie, obsługa), będzie odbywać się promocja terytoriów, zwiększy się świadomość lokalnej ludności (aby pokazać siebie z lepszej strony), będą wspierane technologie ekologiczne.</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Oleg Gladchuk Organizacja społeczna „Inicjatywy Ekologiczne”</p>	<p>Dlaczego z priorytetów Programu usunięto priorytet ochrony środowiska przyrodniczego?”</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Anatolij Akimov Zachodnie Centrum Naukowe NAN Ukrainy</p>	<p>W jaki sposób dany Program może pomóc w zmniejszeniu emisji szkodliwych substancji do atmosfery? Z kim w Polsce można współpracować w obszarze rozwoju kompleksu energetyczno-paliwowego?</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Igor Ohyrko Sekcja energoefektywności i odnawialnej energii obwodu lwowskiego</p>	<p>Czy mogę, jako doktor nauk fizycznych i matematycznych, uczestniczyć w danym programie, jako na przykład współautor, lub w jakiegokolwiek innej roli? Czy miasto Lubaczew w obwodzie lwowskim jest włączone do programu ochrony dziedzictwa historycznego (w tym mieście mieszka wielu przesiedleńców z Polski)?</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Vasyl Prusak sekcja energoefektywności i odnawialnej energii obwodu lwowskiego</p>	<p>Jaka ilość mieszkańców Lwowa może być objęta działaniem danego programu? Dlaczego było pominięte pytanie zmniejszenia emisji substancji do atmosfery przez spalanie biomasy w ekologicznych kotłach C. O.?</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>25 maja 2015/Ukraina</p> <p>Olga Homyakova Centrum zasobowo-analityczne „Społeczeństwo i środowisko przyrodnicze”</p>	<p>Dlaczego nie są oznaczone ryzyka, które mogą powstać w trakcie realizacji programu? Dlaczego są omawiane problemy ekologiczne, ale przy tym nie są wspomniane problemy socjalne, gdy kwestie te są silnie związane między sobą?</p>	<p>Dotyczy Programu PBU.</p>
<p>26 maja 2015 / Polska</p>	<p>Kto był autorem prognozy - kto wchodził w skład zespołu opracowującego prognozę.</p>	<p>Uwzględniono. Opracowanie zostało wykonane przez "EU-CONSULT" Sp. z o.o.</p>
<p>26 maja 2015 / Polska</p>	<p>Z jakich źródeł (opracowania, bazy danych, raporty, itp.) korzystali autorzy Prognozy formułując wnioski w zakresie stanu istniejącego obszarów na terenie Ukrainy i Białorusi (w zakresie analizy stanu środowiska naturalnego - analiza stanu zastanego).</p>	<p>Uwzględniono. Uwaga dotycząca źródeł informacji - w Prognozie podano źródła informacji.</p>

Data / Kraj Zgłaszający	Treść opinii lub uwagi	Sposób rozpatrzenia
26 maja 2015 / Polska	Pytanie w zakresie slajdu nr 20 „Ocena zgodności Programu PBU z zapisami dokumentów strategicznych i wyłonionymi na ich podstawie celami”. Do czego odnosi się (i skąd się wziął) „Cel główny” i „cele odniesienia”. To co jest na slajdzie jest tylko w prognozie, a nie ma w Programie Współpracy Transgranicznej (bo nawet sprawdzałem dziś rano to). Więc pewnie tu kwestia wyjaśnienia czy aby takie zapisy powinny się znaleźć skoro ich nie ma sformułowanych w Programie	Uwzględniono.

Tabela 4. Zestawienie uwag do Prognozy zgłoszonych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

L.p.	Treść opinii lub uwagi	Sposób rozpatrzenia
1.	Największe wątpliwości budzi część Prognozy dot. znaczących oddziaływań na środowisko. W pkt. 6.1 Prognozy brakuje zapisów dot. wpływu Programu na komponenty środowiskowe.	Uwzględniono.
2.	Kluczową sprawą jest analiza czy w przypadku omawianego dokumentu mamy do czynienia ze znacząco negatywnym wpływem na obszary Natura 2000, czy też taka sytuacja nie zachodzi również w przypadku pozostałych form ochrony przyrody. Prognoza nie dokonuje analizy oraz oceny oddziaływania, zw. z realizacją Programu.	Uwzględniono.
3.	Szczególnie istotne jest zidentyfikowanie oddziaływań negatywnych oraz znacząco negatywnych. Zgodnie z uwagą proszę zamieścić odpowiednią analizę oddziaływań na środowisko. Ponadto, oddziaływania na środowisko są czym innym niż trendy zmian środowiskowych.	Uwzględniono.
4.	Merytoryczna ocena w tabeli nr 6 (w aktualnej wersji jest to tabela 7, s. 64). Nie jest jasne co zdecydowało o negatywnym trendzie zmian dla pozycji 8 i 9 oraz 4 i 11. Ponadto, nie jest zrozumiałe na czym będą polegały zmiany negatywne niewielkie w kat. „jakość pokrywy glebowej” wynikających z realizacji przedsięwzięć miękkich.	Uwzględniono.
5.	W tabeli nr 5 na str. 56 (w aktualnej wersji jest to tabela 6, s. 62) przedstawione informacje są lakoniczne i nie do końca zrozumiałe.	Uwzględniono.
6.	W Prognozie zidentyfikowano potencjalne konfliktowe obszary wrażliwe środowiskowo. Nie wskazano czy i jak wpłynie na nie realizacja założeń Programu.	Uwzględniono.
7.	Wątpliwości budzi stwierdzenie wskazujące, że nie prognozuje się możliwości wystąpienia oddziaływań znaczących, ponieważ oddziaływania te można w standardowy sposób ograniczyć poprzez działania techniczne, technologiczne, organizacyjne oraz przyjęcie nienakładających się terminów realizacji.	Uwzględniono.
8.	Zapisy w rozdz. 8 nie są zrozumiałe. Rozwiązania zaproponowane w tym rozdziale mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko nie są zrozumiałe. Nie pojawiają się również konkretne zalecenia odniesione do zidentyfikowania oddziaływań.	Uwzględniono.
9.	Oddziaływania przedstawione w Prognozie nie uwzględniają specyfiki rodzajów inwestycji – tabela 5, str. 55 (w aktualnej wersji jest to tabela 6, s. 62).	Uwzględniono.
10.	Prognozowania wymagają także działania transgraniczne, które mogą pojawić się na zewnątrz Programu. Ponadto, planowane inwestycje powinny być przedstawione w ujęciu przestrzennym w formie mapy i możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych w kontekście transgranicznym.	Uwzględniono.
11.	W Prognozie nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Wskazane pozycje nie stanowią wariantów.	Uwzględniono.
12.	Kwestia alternatyw środowiskowych (w ujęciu przestrzennym) powinna zostać	Uwzględniono.

	rozważona w Prognozie.	
13.	Obszar, w którym Autorzy podejmują próbę wariantowania jest określony przez przepisy prawa i w tym zakresie nie podlega zmianom. Zapisy należy usunąć z Prognozy. Ponadto treść rozdziału 9 jest niezgodna z jego tytułem.	Uwzględniono.
14.	Niejednorodny i niekiedy nieadekwatny poziom szczegółowości zapisów Prognozy. W Prognozie powinna znaleźć się analiza dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym.	Uwzględniono.
15.	Art. 43 POŚ został uchylony wraz z wejściem ustawy ooś, co należy uwzględnić z Prognozie.	Uwzględniono.
16.	Mapka na str. 49 „Konserwatorska ochrona przyrody na obszarze PBU” jest nieczytelna.	Uwzględniono. Zamieszczono mapę w większej rozdzielczości.
17.	Działania infrastrukturalne z Załącznika 1 powinny zostać przedstawione na mapie w relacji do obszarów chronionych.	Uwzględniono. Zamieszczono mapę z obszarami chronionymi.
18.	W tabeli nr 5 (w aktualnej wersji jest to tabela 6, s. 62) nie jest zrozumiałe co należy rozumieć przez działania łagodzące zidentyfikowane dla zagrożenia zw. z problemami lokalizacji obiektów gospodarki odpadowej i wodno-ściekowej.	Uwzględniono.
19.	Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że Polska, Białoruś i Ukraina nie wypracowały trybu uzgadniania inwestycji przygranicznych mogących znacząco oddziaływać na środowisko kraju narażenia.	Uwzględniono.
20.	Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie podlega uzgodnieniu z właściwymi organami a nie opiniowaniu.	Uwzględniono.
21.	Rozwinięcia wymaga stwierdzenie ze str. 34 zgodnie, z którym wdrożenie Programu powinno przyczynić się do ustabilizowania systemu ochrony krajobrazu i przyrody rozumianych konserwatorsko.	Uwzględniono.
22.	Na str. 40 przedstawiono cechy wyróżniające obszar działania Programu, a wśród nich m.in. obecność gatunków rzadkich, dla których trzeba organizować specjalne systemy ochrony. Nie jest zrozumiałe co należy przez to rozumieć.	Uwzględniono.
23.	Nie jest zrozumiałe stwierdzenie „struktura przyrodnicza terenu sprzyja oszczędzającej środowisko działalności w zakresie organizacji systemów infrastrukturalnych.”	Uwzględniono.
24.	Na stronie 55 odwołano się do tabeli, której nie ma.	Uwzględniono. Zamieszczono odpowiednią tabelę.
25.	W pkt. 6.4. wskazano, że nastąpi konsolidacja obszarów chronionych, w tym zwłaszcza systemów chroniących siedliska i taksony. Należy wyjaśnić co należy rozumieć pod pojęciem konsolidacji w tym kontekście.	Uwzględniono.
26.	Na str. 57-58 (w aktualnej wersji jest to s. 64). Autorzy wskazali, że potencjalne przedsięwzięcia będą sprzyjać tworzeniu oraz właściwemu funkcjonowaniu systemów obszarów chronionych, w tym sieci Natura 2000. Nie jest to zrozumiałe.	Uwzględniono.
27.	W rozdziale 13. zapisano, że program jest umiarkowany i wyklucza duże inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Stwierdzenie to jest nieprecyzyjne i mylące.	Uwzględniono. Doprecyzowano mylące stwierdzenie.
38.	W Prognozie zastosowano błędnie skrót z ang. TO, zamiast CT.	Uwzględniono. Zastosowano poprawny skrót – CT.

4) WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Programu nie stwierdzono realnych warunków możliwości wystąpienia transgranicznych istotnych aspektów związanych z jego wdrażaniem.

Nie można wykluczyć lokalnych problemów transgranicznych w przypadku przepraw mostowych przez rzeki graniczne oraz innych prac związanych z wykorzystywaniem tych wód.

Podsumowując, prognoza oraz odbyte konsultacje społeczne nie stwierdziły możliwości wystąpienia potencjalnych oddziaływań transgranicznych. Dlatego nie wdrożono procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko w relacjach pomiędzy państwami uczestniczącymi w Programie.

5) PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU ZAPISANE W PROGRAMIE

Plan Monitorowania i Oceny Programu

Plan Monitorowania i Oceny jest narzędziem wykorzystywanym w planowaniu zbiorów danych potrzebnych do oceny postępów Programu. Opisuje indykatywny wykaz przedsięwzięć, które należy podjąć (w tym ich temat i uzasadnienie) wraz z metodą stosowaną dla poszczególnych ocen i odpowiednich wymogów w zakresie danych. Plan określa harmonogram zbierania danych, a także strategię w celu zapewnienia korzystania i przekazywanie ocen. Plan zawiera również informacje na temat orientacyjnego budżetu i zasobów ludzkich (i ich możliwych planów szkoleniowych i rozwojowych) potrzebnych do jego realizacji. MA jest również odpowiedzialna za przygotowanie planów monitorowania i roczne oceny. Taki roczny plan składa się do Komisji, nie później niż 15 lutego.

JMC rozpatruje plan oceny i zatwierdza niezbędne zmiany. Taka analiza i aktualizacja odbywa się tak często, jak to konieczne.

Monitorowanie na poziomie Programu będzie koncentrować się głównie na weryfikacji wskaźników programowych, monitorowaniu zagrożeń o różnym charakterze, a także częstego sprawdzania założeń, które mogą być przydatne w celu realizacji programu z dnia na dzień (uproszczenia, szkolenia itp.). Na bieżąco MA / IP będzie przechowywać dane związane ze wskaźnikami produktu i rezultatu - na podstawie wniosków i podpisanych umów, jak również na podstawie sprawozdań Beneficjentów. Indykatywny plan monitorowania wskaźników przedstawiono w tabeli 2 w rozdziale 3.1.6 JOP.

Monitorowanie na poziomie projektu będzie obejmować monitorowanie wewnętrznie przez beneficjentów i zewnętrznie przez IP w celu śledzenia postępów w implementacji projektu, zbieranie niezbędnych danych i podejmowanie niezbędnych działań. Będą one prowadzone na podstawie krótkiej narracji i pełnych okresowych / końcowych sprawozdań składanych przez beneficjentów, jak również na temat wyników kontroli na miejscu przeprowadzonych przez IP z udziałem innych instytucji Programu. Monitorowanie z dnia na dzień będzie również zakładać regularne kontakty z Beneficjentami oraz uczestnictwo w ważnych projektowych wydarzeniach. Wyniki misji ekspertów zewnętrznych mogą być przydatne.

Program przewiduje dwie oceny: średnioterminową ocenę w 2019/2020 i ocenę ex post w 2023/2024, zgodnie z założeniami wymienionymi powyżej, które koncentrują się na postępach i

osiągniętych wyników. Wszystkie niezbędne dane będą zbierane i agregowane przez IP przy użyciu systemu opisanego w punkcie 5.13 z JOP.

Plan Monitorowania i Oceny Prognozy

Biorąc pod uwagę ocenę oddziaływania Programu na środowisko zawartą w Prognozie, nie jest wymagane wprowadzania specjalnych wskaźników mających mierzyć ten wpływ. Niemniej jednak, zasadne może być wprowadzenie do procedur ewaluacyjnych następujących dwóch grup kryterialnych: nowego rachunku korzyści i strat ekologiczno-ekonomicznych oraz trendów dotyczących zagrożeń globalnych. Jest tu wiele możliwości. Prognoza nie jest w stanie wszystkich proponować, zresztą w zapisie Programu może wystarczyć zapewnienie, że takie podejście będzie w procesie ewaluacyjnym stosowane.

W zakresie zagrożeń globalnych szczególną uwagę należy zwrócić na problem globalnego ocieplenia, jako że rozwój gospodarczy, nawet tak jak w Programie PBU zrównoważony, może prowadzić do relatywnego wzrostu emisji GHG (Greenhouse gases). Należy zatem przyjąć jako monitorujący, jeden z wielu wskaźników łączących emisje gazów szklarniowych z parametrem charakteryzującym rozwój gospodarczy. Wyjściem do konstrukcji i waloryzacji takiego podejścia powinna być ocena prognozowanych zmian emisji gazów szklarniowych w sektorach gospodarczych. Niestety danych takich dla obszaru PBU nie ma. Niezależnie od prowadzonych działań, emisja gazów cieplarnianych będzie coraz większa, chociażby ze względu na transport, który wiąże się z priorytetowym wzrostem dostępności. Dzieje się tak za sprawą coraz intensywniejszego rozwoju tego sektora i coraz większego udziału transportu drogowego. Z czasem, wraz z udoskonalaniem technologii i poprawą jakości paliw wzrost ten będzie mniejszy. Częstotliwość i zakres analizy dotyczącej oceny udziału transportu w bilansie gazów szklarniowych na obszarze PBU (w tym zwłaszcza CO₂) powinny być uzgodnione z Ministerstwem Środowiska. Inne wskaźniki, w związku z charakterem proponowanych przedsięwzięć nie mają zastosowania.